

M 1860

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

72. évfolyam
283. szám
1982.
december 2.,
Csütörtök
Ara:
1,40 forint

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Társadalmi összefogással Tornatermet építettek Makón

Az ötlet még 1978-ban született: a makói Szoboszlai Imre Általános Iskolának új tornateremre volna szükség. Annál is inkább indokolt volt a felvetés, mivel a tanintézetben sporttagozat működik. A régi tornaterem viszont elavult, alapterülete alig haladta meg a 100 négyzetmétert. A kezdeményezők hamar segítő társakra, lelkes támogatókra találtak, s az ő munkájuk eredményeként kerülhetett sor tegnap délután az új létesítmény avatására.

Pintér József felvétele

Az avatóünnepségen Szabó G. László beszédét mondja.

A Himnusz hangjait követően az ünnepségen az építésben részt vevő társadalmi munkásokat, valamint az elnökségben helyet foglaló dr. Koncz Jánost, a megyei pártbizottság titkárát, dr. Varga Dezsőt, a makói városi pártbizottság első titkárát, Szabó G. Lászlót, a megyei tanács elnökhelyettesét, dr. Forgó István tanácselnököt és Kangyalka Antalt, Makó országgyűlési képviselőjét Lantos Istvánné, az iskola igazgatója köszöntötte.

Ezután Szabó G. László mondott beszédet. Egyebek között hangsúlyozta: az utóbbi években számtalan központi és helyi intézkedés történt az ifjúság rendszeres sportra nevelése érdekében. Az iskolai testnevelési órák számát hetj háromra emelték, de lényegesen bővültek a szabadidős sportolási lehetőségek is. Majd beszédét így folytatta:

— Elismerésre méltó társadalmi összefogással fejlődik néhány év óta az ifjúság és a felnőtt lakosság testi nevelését szolgáló létesítményrendszerünk. A megyei tanács ezek megvalósulásához, mintegy 14 millió forinttal járult hozzá. Az alsó fokú oktatási intézményekben a tornatermi ellátottság még közel sem kielégítő, bár az utóbbi években ezen a téren is széles körű társadal-

mi összefogásnak lehetünk tanúi. A felépült tornatermek költségéhez a lakosság, mintegy 30 millió forint értékű társadalmi munkával járult hozzá. Megyénkben jelenleg 11 általános iskola 1800 tanulója jár testneveléstagozatos osztályba; sajátos a feltételek még nem mindenütt kielégítőek. A most átadásra került tornaterem alapterülete a kiszolgáló helyiségekkel együtt 504 négyzetméter. A széles körű társadalmi összefogásnak köszönhető, hogy ez a létesítmény 3 millió forint anyagköltséggel és közel 2 millió forint értékű társadalmi munkával két év alatt felépült.

A kivitelezés érdekessége, hogy 31 ipari üzem dolgozó, továbbá kisiparosok, kiskereskedők, tsz-tagok és szülők generálkivitelező nélkül társadalmi munkában valósították meg! Vagyis elmondható, hogy a tervezéstől a kivitelezésig valamennyi munkáját társadalmi önkéntesek végezték. Oktatási

rendszerünk egy olyan létesítménnyel gazdagodott, amely nemcsak a tanulóifjúság, hanem a sportegyesületi tagok és a sportolni vágyó felnőttek mozgásigényét hivatott kielégíteni.

Az elnökhelyettes beszédét követően dr. Forgó István a kivitelezésben részt vevők közül 27 személynek adott át Erdemes Társadalmi Munkás kitüntetést, majd pedig az iskolá énekára és sportolói dallal, látványos tornagyakorlatokkal köszöntötték az építőket.

Végezetül — a Szózat elhangzása után — maguk az ünneplők is tornáztak: tanújelét adva annak, hogy a felnőttek is szívesen használnák majd az új létesítményt.

Rizstermés

A nádudvari kukorica- és iparinövény-termelési együttműködés keretében az elmúlt hat esztendő során végzett tervszerű fejlesztés eredményeként tovább növekedett az idén a rizs átlagtermése hazánkban. A KITE taggazdaságai 12 ezer 707 hektáron termeltek rizst az idén, s igen jó, 3,75 tonnás átlagtermést takarítottak be, harminc gazdaságra közül tizenháromban négy tonnán felüli mennyiséget.

Ülést tartott az MSZMP Központi Bizottsága

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1982. december 1-én Kádár Jánosnak, a Központi Bizottság első titkárának elnökletével ülést tartott

A Központi Bizottság megvitatta és elfogadta az 1983. évi népgazdasági terv és állami Főltésévetés iránveleit. Az ülésről közlemény jelenik meg. (MTI)

Iparvállalatok egy hónappal az év vége előtt

Eredmények és gondok

Bár még egy hónap hátra van az esztendő zárásáig, az iparvállalatok már hozzáláttak az idei gazdálkodás eredményeinek összesítéséhez. Az Ipari Minisztérium előzetes értékelése szerint a hazai ipar a nehéz külső és egyáltalán nem könnyű belső körülmények ellenére is megközelítően teljesíti feladatait. A termelés — mindenekelőtt a vártnál rosszabb külpiaci értékesítési lehetőségek miatt — a számítottnál mérsékeltbben emelkedik. Am a szakágazatok között jelentős különbségek mutatkoznak. Az iparban a gyors elemzések szerint a nyereség szintje a tavalyit megközelíti, az átlagosnál jobban nő a gépiparban és a bányászásban, alig változik a könnyűiparban és a vegyiparban, a kohászásban viszont csökken.

Az ipari vállalatok az idén elsősorban a belföldi értékesítést tudták bővíteni. Az ipar KGST-tagországokkal lebonyolított külkereskedelmi forgalma összességében a terveknek megfelelően alakult, a dollárelszámolású

külkereskedelmi egyenleg javítását a vállalatok nem elsősorban a kivitel növelésével, hanem a behozatal csökkentésével érték el.

A legnagyobb gondokkal a hazai kohászati vállalatok küszködnek a szűkült exportlehetőségek, valamint az emelkedő nyersanyag- és energiaárak miatt. Érthető, hogy mindenütt a termék-szerkezet-váltás gyorsítására és a termelési költségek csökkentésére törekednek. A diósgyőri Lenin Kohászati Művekben a gazdálkodás javítása érdekében három évre szóló programot dolgoztak ki. Már eldöntötték a fűtőolaj- és a földgázfelhasználás mérséklését, mintegy 80-90 millió forinttal sikerült csökkenteni a termelési költségeket.

Az ózdi kohászati üzemekben a keresetlebb hengerbuzalok és az értékesebb acélfelelések gyártását növelték. A gyárban felülvizsolták az anyag- és alkatrészellátást is, amelyek eredményeként, mintegy 20 millió forint értékű alapanyag és alkatrész beszerzése vált feleslegessé. A Dunai Vasmű az elmúlt esztendőkhöz képest tíz százalékkal bővítette termelését, és növekedett a hengerelt áru exportja.

A hazai szénbányászatra mind nagyobb feladatok hárulnak az energiatermelés feltételeinek biztosításában. Az év folyamán azonban sok geológiai nehézséggel kellett megküzdniük a vállalatoknak. A szénbányászat október közepén még 450 ezer tonna szénrel volt elmaradva tervétől. Azóta a hiányt 150 ezer tonnára csökkentették, s arra törekednek, hogy az év végére maradéktalanul teljesítsék tervüket.

Több bányavállalat már eddig is terven felüli teljesítménnyel segítette más vállalatok hiányának pótlását. A Mátraaljai Szénbányászati Vállalat a többször is növelt széntermelési tervét a 11 hónap során időarányosan 80 ezer tonnával túlteljesítette. A viszontal bányászoknak a termelés fokozása mellett sikerült a szén minőségét is javítaniuk, és így magasabb kalóriaértékű fűtőanyagot szállíthattak a Gagarin hőerőműbe, ahol a lignittel importból származó olajat takarították meg. Az oroszországi szénmező a tervezettnél, mintegy 170 ezer tonnával több szenet adott az idén. A megközelítően a felét tőkés növekvő széntermelés is hoz-

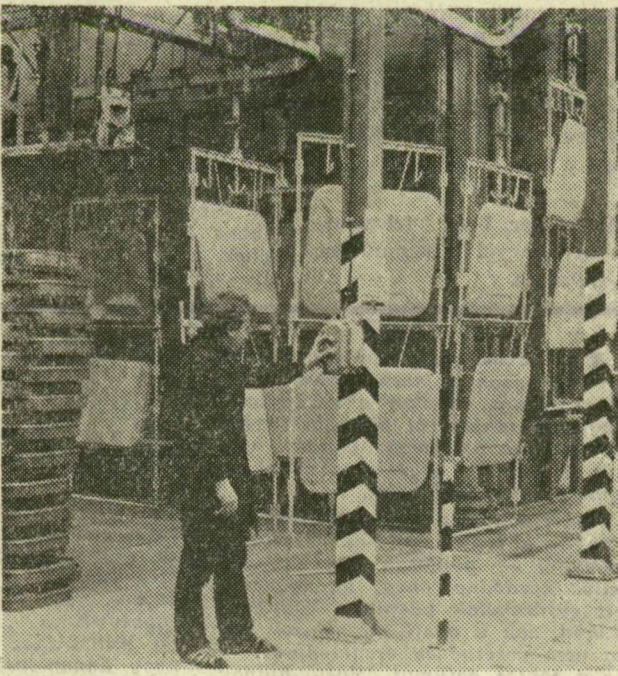
zájárul ahhoz, hogy a kőolaj-felhasználás az energia-termelésben fokozatosan visszaszoruljon. Így már az idén az import energiaforrásból nagyobb mértékben készülhetett értékesebb termék.

Elsősorban azok a könnyűipari vállalatok zárják nyereséggel az évet, amelyek gyorsan és rugalmasan alkalmazkodnak a piaci igényekhez. A Székesfehérvári Bútoripari Vállalat a hágyári lakások méreteinek megfelelő, olcsó, és tetszetős elemes bútorokat gyárt. A vásárlók körületeknél több kiszolgálása érdekében bútoralkhoz — színben és formában — illő — kooperációban készülő kárpitozott ülő- és fekvő garnitúrákat is kínál. Eddig mintegy 15 ezer lakás berendezéséhez elegendő eszközöket készítettek el. Emellett szovjet megrendelésre szálloda-berendezéseket exportáltak. A Bajai Finomposztó Vállalatnál természetes anyagok felhasználásával igazodnak az igényekhez.

Termékeik eljutnak az NSZK-ba, Finnországba. Kínába Jugoszláviába is. Az Alföldi Cipőgyárban az idén mintegy 90-100 új modellt fejlesztettek ki. Termékeik közel felét exportálják: többek között Dániába, Hollandiába, az NSZK-ba és az Egyesült Államokba.

Az idén elsősorban néhány gépipari vállalat tudta gyors ütemben növelni exportját. A Jászberényi Aprítógépgyár például egyharmadával több berendezést, komplett részegységet szállít az év végéig külföldre mint a múlt esztendőben. A Szovjetunióba csőzvári berendezéseket, komplett részegységeket, Bulgáriába osztályozó vibrátorokat exportálnak. Az NSZK-ba kétezernél több rakodógép-részegységet. Indiába szén tüzelésű villamos erőműhöz szénrelő malmot. Al-gériába mész-műhöz forgókemencét szállítanak. A külpiaci értékesítés gyors bővítését az tette lehetővé, hogy az aprítógépgyár műszaki gárdája rugalmasan alkalmazkodik a megrendelők igényeihez, gyorsan készülnék az új berendezések tervei, és rövidítették a gyártási időt. A vállalat nemcsak gyártmányainak több szentet adott az idén. A megközelítően a felét tőkés növekvő széntermelés is hoz-

Új gépsor az Ikarusban

Nagy László felvétele

Új felületkezelő és festőgépsort állítottak munkába a napokban az Ikarus szegedi gyárában. A Hajtómű- és Felvonógár készítette, s az országban ez az első hazai gyártmányú, ilyen rendeltetésű berendezés. A régi gépeken nehéz, egészséget károsító volt a munka, az utóbbi időben nehezen találtak már rá jelentkezőt. Az új gép segít ezen s jobb minőségű munkát is végez, mint elődje. Képviselet: a konveijeron a buszok tetőszellőzője.

Az innovációról

A Szegedi Akadémiai Bizottság, az MTESZ intéző bizottsága, a METE és a GTE rendezésében, a dél-alföldi ipari és mezőgazdasági nagyüzemek meghívott szakembereinek részvételével tudományos tanácskozást tartottak tegnap, szerdán délelőtt Hódmezővásárhelyen. Dr. Szőkefalvi-Nagy Béla akadémikusnak, a Szegedi Akadémiai Bizottság elnökének megnyitóját után dr. Juhász Ádám ipari miniszteriumi államtitkár „A megújulás szerepe az ipari üzemekben” címmel tartott előadást. A feladat nem új — hangsúlyozta — hiszen a fejlődés igénye folytonos megújulásra kényszeríti a gazdaságokat minden időben. A körülmények azonban változnak. A mai helyzet gyors megújulást sürget, és nemcsak népgazdasági szinten. Vannak, akik a megújulás csökkent anyagi feltételeire hivatkoznak, de a fő probléma nem ez. Inkább azt kell megvizsgálni, hogy

az innovációs célokra fordított költségek mennyire hatékonyak. Az innováció hatékonysága ugyanis népgazdasági szinten és a vállalatoknál is mérhető. Fontos azonban, hogy a vállalatok a saját tevékenységük eredményességi mutatói mellett a konkurens cégek tevékenységét és a piac követelményeit is tanulmányozzák. Az a feladat, hogy vállalatunk, az előállított termékek versenyképessé váljanak a nemzetközi piacon. Ehhez azonban az kell, hogy az innovációs tevékenység ne a mások által már tegnap elért színvonalat tűzze ki célul, hanem a jövőbeni igényekkel számoljon.

Az államtitkár előadása után dr. Szaniel Imre, dr. Kulcsár Béla, dr. Bicsérdi Gyula, Beznóczky Antal, Boros Mihály és Kóthay István tartott korreferátumot. A tanácskozás dr. Juratovics Aladárnak, a SZAB műszaki szakbizottsága elnökének zárszavával ért véget.

Észak-európai kommunista pártok tanácskozása

● Helsinki (TASZSZ)

Az észak-európai országok kommunista pártjai a világbékeért, az enyhülésért, a leszerelésért, valamint az európai biztonság és együttműködés megszilárdításáért vívott küzdelmet tartják legfontosabb feladatuknak — állapítják meg közleményükben a Dán, a Norvég, a Finn, és a Svéd (Svéd Baloldali Párt-kommunisták) Kommunista Párt küldöttei, akik a dél-finnországi Karjalohjában tartott kétnapos konferenciájuk befejeztével szerdán közleményt hoztak nyilvánosságra.

A dokumentum egyebek között megállapítja: a nemzetközi helyzet kiéleződésének legfőbb oka az Egyesült Államok és a NATO

politikája, amely a nemzetközi kapcsolatokban az erő alkalmazását részesíti előnyben. A pártok elítélik az úgynevezett korlátozott atomháborúról szóló terveket, valamint az Egyesült Államoknak és a NATO-nak a katonai fölény megszerzésére irányuló törekvését.

A konferencia résztvevői készek fokozni tevékenységüket az észak-európai atomfegyvermentes övezet létrehozásáért — állapítja meg a dokumentum. Az értekezletről kiadott közlemény hangsúlyozta: a madridi találkozóhoz határozottan kell hoznia az európai biztonsággal és leszereléssel, valamint a bizalomerosztó intézkedésekkel foglalkozó konferencia összehívásáról.

TASZSZ-állásfoglalás

● Moszkva (TASZSZ)

Washingtonnak a nyugat-európai amerikai katonai jelenlét fokozására irányuló szándéka az európai feszültség erősödését vonja maga után, alássa az európai államok közötti bizalmat — állapítja meg a TASZSZ szovjet hírnagyok. A szovjet kommentár azzal kapcsolatban foglal állást, hogy a jelenlegi amerikai kormányzat az 1983-as pénzügyi évben növelni szándékozik a Nyugat-Európában állomásozó amerikai csapatok létszámát. Így a légiéri személyi állományát csaknem 10 ezer, a NATO főparancsnoksága alá rendelt amerikai haditengerészetét mintegy 13 ezer fővel kívánja kiegészíteni.

A Szovjetunió 1979-ben bizalomerosztó intézkedésként egyoldalúan 20 ezer katonát, 1000 harckocsit, valamint más haditechnikai felszerelést vont ki az NDK területéről. Ezt a szovjet lépést nem követte hasonló szellemű amerikai válasz, sőt — mint a mostani amerikai szándék is mutatja — az Egyesült Államok nemhogy csökkentené, hanem éppen ellenkezőleg, növeli Európában állomásozó haderőinek létszámát — írja a TASZSZ.

A hírmagyarúrat emlékeztet arra, hogy a Szovjetunió és a Varsói Szerződés többi tagállama messze legjelentősebb javaslatokkal igyekezett kijuttatni a zsákutcából a Bécsben folyó közép-európai haderő- és fegyverzet-csökkentési tárgyalásokat, amely éppen az Egyesült Államok és NATO-beli szövetségesei miatt immár 9 éve egyhelyben topog. A kölcsönösség és az egyenjogúság elvének hiánya kizárja azonban az egymás iránti bizalmat — hangsúlyozza végezetül a TASZSZ.

Magyar vezetők üdvözlő távirata

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára; Losonczy Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke; Lázár György, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke; Apró Antal, a Magyar Népköztársaság országgyűlésének elnöke üdvözlő táviratot küldött Laosz nemzeti ünnepén Kaysone Phomvihane elvtársnak, a Laoszi Forradalmi Néppárt Központi Bizottsága főtájtárának, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság miniszterelnökének; Szufanuvong elvtársnak, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság elnökének, a legfelsőbb népi gyűlés elnökének.

Kedves Elvtársak!

A Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság megalakulásának hetedik évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, Minisztertanácsa, országgyűlése, valamint dolgozó népünk nevében testvéri üdvözlőnköt küldjük Önöknek, a Laoszi Forradalmi Néppárt Központi Bizottságának, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság kormányának, legfelsőbb népi gyűlésének és az egész laoszi népnek.

A szocializmust építő magyar nép nagy figyelemmel kíséri, őszintén üdvözlő azokat az eredményeket, amelyeket a laoszi nép marxista-leninista élcsapatának, a Laoszi Forradalmi Néppártnak a vezetésével a forradalom győzelme óta a népi

hatalom megszilárdításában és megvédésében, a társadalom és a gazdaság szocialista építésében elért.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a pártjaink, országaink és népeink testvéri barátsága és együttműködése a marxizmus-leninizmus és a proletár internacionális elvei alapján napról napra erősödik a két nép érdekeinek, a szocializmus, a haladás és a béke ügyének szolgálatában.

Nagyra értékeljük és támogatjuk a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság erőfeszítéseit a délkelet-ázsiai térség békéjéért és biztonságáért, a népek barátságának erősítéséért. Dolgozó népünk szolidaritás a laoszi néppel hazája függetlenségéért, belső vívmányainak megőrzéséért, pártjuk III. kongresszusa által kitűzött feladatok megvalósításáért folytatott harcukban.

Nemzeti ünnepük alkalmából további sikereket kívánunk Önöknek, a testvéri laoszi népnek hazájuk felvirágoztatása, békéje és biztonsága érdekében kifejtett nemes tevékenységükhöz.

*

Az évforduló alkalmából a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, az Országos Béketanács, a Magyar Szolidaritási Bizottság, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a KISZ Központi Bizottsága és a Magyar Nők Országos Tanácsa ugyancsak táviratban fejezte ki jókívánságait a laoszi partnerszervezetnek. (MTI)

NATO-ülés Brüsszelben

● Brüsszel (MTI)

A NATO egyesített katonai szervezéséhez tartozó 13 ország hadügyminiszterei szerdán megkezdték a katonai tervező bizottság ülését. Ez a testület a katonai szervezést, legmagasabb tanácskozási fóruma, s évente kétszer ülésezik miniszteri szinten.

Előző nap a miniszterek a nukleáris tervező csoport ülésén megerősítették, hogy a jövő év végén megkezdik a Nyugat-Európába szánt 572 új közép-hatótávolságú atomeszköz telepítését, ha addig nem születik megállapodás a genfi szovjet-amerikai tárgyalásokon a rakétákról.

A kétnapos miniszteri tanácskozás középpontjában Bernard Rogers tábornok, a NATO európai haderőinek főparancsnoka előterjesztése áll. A Rogers-terv lényege: fejlessze a NATO az elektronika és más legkorszerűbb műszaki eredmények tömeges alkalmazásával a hagyományos fegyverzetet, ami — szerinte — elkerülhetővé tenné az atomfegyverek alkalmazását, vagy késleltethetné bevetésük pillanatát, s emelne az atomküzleből. Elektronikával, lézerekkel és infravörös sugarakkal nagy pontossággal és nagy távolságra célra irányítható fegyverekről van elsősorban szó.

Merénylet

● Bejrút (MTI)

Nagy erejű robbanás történt szerdán, a kora délutáni órákban Bejrút nyugati negyedében. A merénylet célpontja — a jelek szerint — Valid Dzumblatt, a libanoni drúz közösség vezetője, a haladó szocialista párt elnöke volt, de ő csak megsebesült, amikor kocsijával egy parkoló gépkocsi mellett elhaladva, az utcában, elrejtett pokolgép felrobbant. A merényletnek azonban több áldozata van.

Lengyel kultúrpolitikai intézkedések

● Varsó (MTI)

A lengyel kormány kultúrpolitikai céljainak megvalósítása érdekében átszervezték hajtanak végre Varsó néhány kulturális intézményében. A kulturális és művészeti miniszter teljhatalmú megbízottat nevezett ki „Köztársasági Színház” nevű állami intézmény létrehozására.

Varsó polgármestere január 1-i hatállyal leváltotta a varsói nemzeti színház éléről Adam Hanuszkiewiczet és helyébe Jerzy Krzyszkowski, a krakkói színház jelenlegi főigazgatóját nevezte ki.

Az intézkedések összefüggésben vannak azzal, hogy a varsói színházszínház egy jelentős része továbbra is belföldi, a rádióban, de főként a televízióban való szereplést, és a lélektani terror eszközeitől sem visszariadva, mintegy kiközösíti azokat a színészeket, akik szerepet vállalnak a rádióban vagy a televízióban.

December 1-vel feloszlatták a Lengyel Színházművész Szövetséget.

Ifjúsági nap a Sportcsarnokban

● Budapest, (MTI)

A Szovjetunió megalakulásának 60. évfordulója alkalmából ifjúsági napot rendez december 19-én a Budapest Sportcsarnokban a KISZ és a Magyar-Szovjet Baráti Társaság. A programról a KISZ KB székénél tájékoztatták a sajtó munkatársait. Köpf Lászlóné, a KISZ KB titkára egyebek között elmondta: a történelmi jelentőségű esemény jubileuma újabb alkalmat ad arra, hogy a magyar ifjúság bővítsé ismeretét a Szovjetunió népeinek életéről, eredményeiről, személyesen is találkozzon a szovjet kulturális élet képviselőivel.

A nonstop műsorban ugyan elsősorban szórakoztató, kulturális és sportbemutatókat tartanak, de nem hiányoznak majd a politikai rendezvények sem.

Szovjet küldöttség érkezik a következő napokban Magyarországra — tagjai között a Komszomol Központi Bizottsága, az úrhajósok, illetve a művészeti ágak képviselői —, akik különböző fórumokon találkoznak a magyar fiatalokkal.

Félidő — tétmértőzésen

A félidő szünet jellegetől fogva a számvetés és az előre pillantás ideje. A gigászi pályán, ami közös-tág otthonunkkal, a Föld nevű bolygóval azonos. A félidő szünet ráadásul egybeesik a „közönség”, a négy és fél milliárdhoz közeledő emberiség nagy ünnepével, a karácsonnyal és az esztendő fordulóival.

A tét hamleti nagyságára, a „lenni vagy nem lenni” kérdésére és napjaink változásaira egyaránt jellemző, hogy az amerikai egyházi méltóságok után az olasz püspöki kar tagjai is csatlakoztak a karácsonyi igazi szellemi idéző intelemhez és felemelték szavukat a reageni rakétopolitika ellen.

A NATO hadügyminiszterei és vezető atomstratégái ugyancsak a ma-

Laosz nemzeti ünnepén

Ma ünnepli a laoszi Népi Demokratikus Köztársaság megalapításának 7. évfordulóját. 1975. december 2-ai történelmi forduló-pont az ország életében. A francia gyarmatosítók majd az amerikai imperialisták ellen sok évtizedes áldozatos politikai és fegyveres küzdelem meghozta gyümölcsét: Laosz független lett, népe megszabadította magát a feudális kizsákmányolástól, és megindulhatott a jobb élet, a szocializmus felé vezető úton.

A feladat óriási volt: meg kellett szabadulniuk az évszázados elmaradottságtól, gondoskodni mindenekelőtt a lakosság élelmiszerellátásáról, le kellett rakni az ipar alapjait, és elindítani a kulturális forradalmat, mindenekelőtt felszámolni az írástudatlanságot. S bár hét év nem nagy idő egy nemzet életében, a szabadá lett laoszi nép elért eredményei máris csodálatra méltóak.

A Laoszi Forradalmi Néppárt vezetésével a parasztság egyre nagyobb területeket vett művelés alá, az öntözés terjedésével elérték, hogy a legfontosabb élelmicikkből, a rizsből ügyszól-

ván önellátókká váltak. Jelenlősen nőtt az ország állatállománya, erdeik tervszerű felhasználásával pedig évente 100—200 ezer köbméter értékes trópusi faanyagot exportálhatnak is. Az iparban megindult a szétosztás, fejletlen kisüzemi termelésből a szocialista nagyüzemi termelésre való áttérés, új iparágakat hoztak létre, erők, utakat, hidakat építettek. Megsokszorozódott az általános- és szakiskolákba járók száma, sok hallgatót küldtek a szocialista országok felsőoktatási intézményeibe.

A következetes antiimperialista külpolitikát folytató Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság mindenkor szívesen fogadja a két szomszédos indokínai ország, Vietnám és Kambodzsa, és a többi szocialista ország, mindenekelőtt a Szovjetunió sokoldalú támogatására.

A nagy földrajzi távolság ellenére igaz barátság és gyümölcsöző együttműködés alakult ki a magyar és a laoszi nép között. Nemzeti ünnepükön köszöntjük őket, és kívánunk további sikereket országépítő munkájukhoz. (KS)

Közéleti napló

ÜDVÖZLŐ TÁVIRAT

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözlötte Zaid Bin Szultán al-Nahajan sejkét, az Egy-

sült Arab Emirátusok elnökét, országa nemzeti ünnepe alkalmából.

RÉSZVÉTTÁVIRAT

Lázár György, a Minisztertanács elnöke táviratban fejezte ki együttérzését Wojciech Jaruzelskinak, a Len-

gyel Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének a bytomi közszénbányában történt bányászerecséltenség miatt.

MAGYAR-KINAI MŰSZAKI TUDOMÁNYOS EGYÜTTMŰKÖDÉSI TÁRGYALÁSOK

Gábor András ipari miniszterhelyettesnek, a magyar-kínai műszaki tudományos együttműködési bizottság magyar tagozata elnökének vezetésével küldöttség utazott a Kínai Népköztársaságba, a kétoldali műszaki-tudományos együttműködés eredményeinek értékelése és a további együttműködési területek kijelölése céljából, a bizottság soron következő 21. ülészakára.

A kétoldali műszaki-tudományos együttműködés eredményeinek értékelése és a további együttműködési területek kijelölése céljából, a bizottság soron következő 21. ülészakára.

BUDAPESTRE ÉRKEZETT A FINN CENTRUM PÁRT ELNÖKE

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására szerdán este a pártküldöttség élén — Budapestre érkezett Paavo Väyrynen, a Finn Centrum Párt elnöke. A delegáció tagjai Erja Tikka

nemzetközi titkár és Seppo Saarlund főszervező. A centrum párt elnökét Szűrös Mátyás a Központi Bizottság tagja, a külügyi osztály vezetője fogadta a Ferihegyi repülőtéren.

E sorok írója ott szorongott Genfben azon az emlékeztető, hideg, havas napon, amikor a közép-hatótávolságú rakétákról tárgyaló szovjet és amerikai delegáció vezetője először üdvözlötte egymást a vakuk és kamerák kereszttüzében.

Ennek pontosan egy esztendeje. És — a NATO 1979-es határozata nyomán — pontosan egy esztendő múlva kezdődne meg az úgynevezett európai rakéták telepítése kontinentális színterületen, „ha a genfi tárgyalások addig nem vezetnének eredményre”.

Két fontos dátumot átvélvő hídunk járunk éppen a közepén vagy, ha úgy tetszik, most van a félideje egy olyan mértéktől, aminél fontosabbat nemigen vívtak a józanság és a felelőtlenség erői az emberiség viharos történetében. A „félidő” fogalma annál jogosabb, mert „a csapatok” az öltözébe vonultak: a konferenciák svájci városában, Kalvin földjén hivatalosan bejelentették: a megbeszélés első szakasza lezárult és a „mértéktől”. 1983. január 27-én folytatják.

Harmat Endre

Szolidaritási gyűlés

A Hazafias Népfrent megyei bizottsága és az Ikarus szegedi gyára tegnapi szerdán Szegeden palesztin szolidaritási gyűlést rendezett. **Ordógh László**, a gyár pártvezetőségének titkára köszöntötte a résztvevőket. A közöttük az elnökségben helyet foglaló **Prágai Tibort**, Szeged megyei város tanácselnökének általános helyzetét, **Kulcsárné dr. Kiss Piroskát**, a népfrent szegedi városi bizottsága titkárát, **Fogas Jánost**, az Ikarus szegedi gyárának igazgatóját. Ezután **dr. Berencsi György**, Eseményeket a Hazafias Népfrent szegedi városi bizottságának elnöke mondott beszédet és felszó-

lalt **Asad M. Kasim**, a Palesztin Felszabadítási Szervezet budapesti irodájának munkatársa. A gyár dolgozóinak nevében **Sebők János** szocialista brigádvezető biztosította támogatásukról a palesztin nép képviselőjét. A gyűlés résztvevői táviratot küldtek az Országos Béketanácsnak, amelyben szolidaritásukat fejezték ki a palesztin nép igazságos harcával és támogatják őket önálló államalapításukért folyó harcukban. Befejezésül a Családi és Társadalmi Eseményeket Rendező Intézet Radnóti Miklós irodalmi köre adott műsort.

Munkavédelmi megbeszélés

A budapesti tanácsok munkavédelmi irányító és ellenőrző munkáját vitatta meg szerdai ülésén az Országos Munkavédelmi Bizottság és áttekintette a munkavédelmi propaganda helyzetét is. Megállapította, hogy bővültek a vállalatok különböző szintű vezetőinek munkavédelmi ismeretét. A szervezett képzést hatáson keresztül ki a különféle kiadványok, filmek, hasznosaknak bizonyultak a kiállítások és a különböző munkavédelmi vetélkedők is. A

bizottság felhívja a vállalatokat, hogy mindenütt a helyi körülményeknek megfelelő, jól használható eszközöket szerezzenek be. Ezért tovább szakosítják a munkavédelmi kiadványokat, filmeket. Az OMB a továbbiakban megvizsgálta a tárgycikkal kapcsolatos kérdésekről, illetve az ergonomiára állami irányításának megoldásáról hozott minisztertanácsi határozatok végrehajtásának menetét. (MTI)

Baleset ellen

A balesetek kétharmada az otthon biztonságosnak vélt falai között történik. A nem üzemi baleseti okok kutatásának eredményeiről, s a megelőzés lehetséges módszereiről tartottak közös sajtótájékoztatót szerdán a Hazafias Népfrent és az Állami Biztosító vezetői.

S. Hegedűs László, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának titkára elmondta: a munkaviszonyban nem álló kiskorúak, tanulók, háztartásbeliek, nyugdíjasok, másrészt a munkaviszonyban álló dolgozók munkahelyen kívüli baleseteinek megelőzésére még nem elég figyelmet fordít a társadalom. A Hazafias Népfrent Országos Tanácsa, az Állami Biztosító, valamint a SZOT illetékes intézménye a nem üzemi balesetek megelőzését is célul tűzte ki.

A Hazafias Népfrent Országos Tanácsának elnöksége múlt év végén hozta létre a balesetvédelmi társadalmi munkabizottságot. A megelőzés legcélszerűbb módszereinek tartják: alkalmazni az otthoni körülményekre az üzemi balesetvédelem tapasztalatait, s az ott bevezetett megelőző intézkedéseket. A széles körű felvilágosító propaganda sokat segíthet, ezt vállalja a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa elnökségének balesetvédelmi társadalmi munkabizottsága.

Panasz helyett munka

Divat lett minálunk panaszkodni. Sír, a gyárigazgató: a változó szabályozók közepette lassanként képtelen lesz a vállalat nyereségesen termelni. Morog a téveszelnök: egyre drágábbak a gépek, a műtrágyák, a növényvédők szerek s az árak emelkedésével nem tartanak lépést a főlvasárlási árak. Így aztán nem éri meg foglalkozni ezzel, nem éri meg azzal, lassan semmivel, mert csak a ráfizetést gyarapítják. Sok téves van így például a konzervipari nyersanyagokkal, a zöldborsóval is.

Utálatos növény a zöldborsó! — mondja **Rósa László**, a Szegedi Konzervgyár igazgatója. — Utálatos, mert törödni kell vele sokkal többet, mint a gabonával. És amikor eljön a betakarítás, órákat sem szabad kézni vele. Szinte percenként kell megszervezni a munkát, mert különben öregszik a szem, romlik a minősége, s néhány órán belül már földolgozhatatlanná válik. Pedig a borsó fontos konzervipari nyersanyag, jó exportlehetőségekkel. Mégis a konzervipar az idén csak a szerződött mennyiség nyolcvan százalékát tudta főlvasárolni. A legtöbb gazdaság kevesli a főlvasárlási árakat, sokallja a befektetett munkát. A termelési kedv újból föllendése érdekében így aztán sokféle az országban milliók tucatjait kívánják így, vagy úgy beinvesztálni a borsóba. Pedig akad példa arra, hogy a borsó is lehet nyereséges cikk!

Dóra Árpád, a pusztaföldvári Lenin Tsz növénytermesztési ágazatvezetője. Nem túl régen kezdték foglalkozni a zöldborsóval, de azt vallják: nekik nagyon is megéri. Mert nemcsak a réven nyerne általa, hanem a vámon is. Pusztaföldvár esete valódi példa. Az ottani tapasztalatok mindenképpen szélesebb körben is tanulságosak nemcsak a mezőgazdaságban. Mert választ adhatnak arra a kérdésre: miből lesz a haszon?

A Szegedi Konzervgyár 1977-ben arról próbálta meggyőzni — különben eredményel — a pusztaföldváriakat, hogy természetesen a vállalat számára csemegeborkát kiskertjeikben. Közben kapcsolatba kerültek a tésszel is, ahol — egy-két beszélgetés hatására 60 hektáron zöldborsót vetettek. Ekkor még az Orosházi Állami Gazdaság gépeit kérték kölcsön a betakarításra, s 40—42 mázsás átlagtermést kaptak egy hektáron. A következő évben — úgy látszik, nem szerettek rossz tapasztalatokat — már megkésztették a vetésterületet: 120 hektáron vetettek borsót 1978-ban, és két borsócséplő gépet is vásároltak. Azóta már 200 hektáron természetesen zöldborsót, és három betakarító gépük van.

Dóra Árpád sorolja a sokszor és sokak által kárhözottatott konzervipari növény a zöldborsó előnyeit: az év első felében jelentős árbevételhez juthat általa a tésszel, ami csöppet sem közömbös a mezőgazdaságban.

haadásul a borsó után a terület jó nyolcvan százalékan másodvetésre is módnyilik. Például silókukoricát vethetnek, ami náluk hektáronként 270 mázsa koruli átlagtermést hoz. Emellett a borsó betakarításakor nemcsak a szemnek veszik hasznát, hanem a viszsamaradó zöldtömeget jól használhatják a szarvasmarnak takarmányozásában is. Ez az „ingyentakarmány” pedig napi 2—3 literrel növeli teheneik tejhozamát. Arról nem is beszélve, hogy a vetésforgóban a borsó kiváló növény például a következő évi gabona alá.

Jó, jó, mondhatnánk, de ezek csak járulékos hasznok, amiből nem föltétlenül lehet megélni. De a bevétel? A borsószelemen keresett pénz? E téren vajon mi a helyzet? Nos ha csak a borsószelemen keresett összegeket, a Szegedi Konzervgyártól fölvett pénzt nézzük, akkor sem jár rosszul a tésszel. Főleg magas, az országos átlagot jóval meghaladó terméshatárolt miatt. Nálunk hektáronként általában 40 mázsát ad a borsó. Pusztaföldváron viszont 65 mázsa körül van az átlag. Ráadásul egy-egy fajtból meghaladja a 80 mázsát. (Mindez nyilván komoly szaktudást, technológiai fegyelmet, jó szervezést föltételez. Aligha véletlen hogy ugyanez a tésszel évek óta az élvonalban van a gabonatermesztésben is.)

A magas termésátlagok pedig tisztességes hasznot hoznak a szövetkezetnek a jelenlegi, sokak által alacsony-nak tartott főlvasárlási árakon is. Dóra Árpád a gabonával hasonlítva össze a borsót: 320—340 forintot kapnak a gabona mázsájáért, a borsóért pedig 760 forintot. Ha gabonát természetesen, egy hektáron körülbelül 34—35 ezer forint az árbevétel, a borsó esetében pedig 45—46 ezer forint. Az ő termésátlagaikkal a nagyon magas első osztályú termékarányukkal a borsó jóval több hasznot hoz, mint a gabona. Jóval több közvetlen hasznot a közvetett előnyökről — takarmány, másodvetés lehetősége, korai árbevétel, vetésforgó stb. — nem is beszélve.

A haszon természetesen sok mindent föltételez.

Szaktudást, precizitást, jó szervezést, figyelmet. Azaz: jól kell megválasztani a fajtákat a vetésterületet, pontosan el kell látni a növényvédelmi, tápanyagpótlási, földadatokat, betakarítaskor pedig nagyon pontosan meg kell szervezni a munkát, hogy a friss borsószem négy-öt órán belül már a konzervgyári földolgozó soron legyen. Akkor nincs se ünnep, se vasárnap, se éjszaka, s a gépeket is menniük kell nem állhatnak egy-egy elromlott alkatrész miatt. Különben oda a haszon. De, ha teljes emberként végzik a munkát, az eredmény mindenképpen kárpótol a fáradtsággal.

Igaz, panaszkodni könnyebb, mint pontosan szervezeten, a nagyobb és immár „valódi” követelmények szerint dolgozni. Am úgy látszik, mégiscsak ez hozhatja meg az eredményt. S aligha csak a mezőgazdaságban, adott esetben a pusztaföldvári tésszelben, ah, különben az eredmények és a haszon alapján jövőre ismét tovább bővítik a borsó vetésterületét, az eddigi 200 hektárról 300-ra, s már megvásárolták negyedik betakarító gépüket is, éppen a borsóból származó haszonnal.

Lehet, hogy nemcsak pénz, nemcsak tüke és beruházási javak kelljenek az előrelépéshez. Olyan javak, amelyeket kívülről várunk „isten” ajándékként, netán állam bácsi nagyobb jólétűségére számítva a régi beidegződések alapján. (Állam bácsi különben akár mennyire is akarna nemigen tud „jólétű” lenni, mert nincs neki miből!) Úgy tűnik, az előrelépéshez szükséges föltételeket sok helyen ugyanúgy, mint Pusztaföldváron — saját erőből is megteremthetnek, ha valóban élnek minden lehetőségükkel, aminek eredményeként viszonylag csekély ráfordítással növelhetnék piacépes termékeik mennyiségét, s így hasznukat is. Mert Pusztaföldvárott sem elsősorban pénz kellett az eredményekhez, hanem annak a befektetése, amit szellemi tőkének szoktunk nevezni.

Szavay István

Változások a közlekedési ügyek intézésében

Módosul a rendőrség közötti közlekedési igazgatás-szervezete — jelentette be Grimela Sándor rendőr ezredes, a BM Országos Rendőr-főkapitányság közlekedési csoportfőnök-helyettese szerdán, Budapesten, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének székházában tartott sajtótájékoztatóján.

Az ország öt megyéjében korábban kísérleti jelleggel bevezetett decentralizált ügyintézés jó tapasztalatai alapján vezetői engedélyekkel és a járművel kapcsolatos első fokú ügyek intézésével — Budapest kivételével — a megyékben a járási, valamint a városi rendőrkapitányságok közlekedési alosztályai — mint első fokú hatóságok — végzik a vezetői engedélyek kiállítását, az újabb vizsga esetén a járműkategoriza-er-nyesítését, meghatározott esetekben a visszavonásukat, illetve visszadásukat. Itt intézik majd a külföldön kiállított jogosítványok cseréjét; a tanulói, illetve az ideiglenes vezetői engedélyek kiadását. E szervek feladata lesz a tanfolyam nélküli vizsgára bocsátás engedélyezése, valamint a forgalmi engedélyekkel és a rendszámokkal, a tulajdonjoggal kapcsolatos összes ügyek intézése.

Döntésük ellen továbbra is az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint lehet fellebbezni.

ból, valamint hosszú várakozást jelent az ügyfél számára. Mindezeket a hosszú ideje fennálló nehézségeket, a jelenlegi követelményektől már elmaradó szervezeti kereteket kellett megváltoztatni ahhoz, hogy korszerűbb körülmények között intézhessék a közlekedéssel kapcsolatos ügyeket.

Az új rendszerben január 1-től a lakóhely szerinti illetékes járási, valamint városi rendőrkapitányságok közlekedési alosztályai — mint első fokú hatóságok — végzik a vezetői engedélyek kiállítását, az újabb vizsga esetén a járműkategoriza-er-nyesítését, meghatározott esetekben a visszavonásukat, illetve visszadásukat. Itt intézik majd a külföldön kiállított jogosítványok cseréjét; a tanulói, illetve az ideiglenes vezetői engedélyek kiadását. E szervek feladata lesz a tanfolyam nélküli vizsgára bocsátás engedélyezése, valamint a forgalmi engedélyekkel és a rendszámokkal, a tulajdonjoggal kapcsolatos összes ügyek intézése.

Mi újság a gyógyszerfronton?

A gyógyszerészek maguk között csak „acidium nicotinum pániknak” nevezték a közelmúlt tömeghisztériáját. Ez a fontos értéktől és még több más sokak által szedett gyógyszer hiánycikk volt, és közülük néhány mind a mai napig az maradt. Kétségbeesett levelek az illetékesekhez, reklamáló telefonok a gyógyszerárakba. A sokszor valós alap nélküli szóbeszédre egyre nagyobb aggodalmat szültek — szülnék a betegek, az állandó orvosságfogyasztók között. Erthetően, hiszen a beteg ember érzékeny, és nyilvánvalóan kétségbeesik, ha a számára fontos, — még lelki egyensúlyát is befolyásoló — tablettát, egyik napról a másikra eltűnik a patikák polcairól.

Egyik oldalon az egészségért aggódó „fogyasztó”, a másik oldalon pedig a nem kevés gondnal küszködő gyógyszeripar és kereskedelem. Tudom, a beteg ember hiányzó tablettái nem pótolhatók nyugtatói igyekvő szavakkal, mégis hiszem, hogy a legilletékesebbek tájékoztatása enyhíti a „gyógyszerfront” valójában túldramatizált ütközéseit. Az „itt” és „most” gyógyszerellátásáról kértem információt dr. Péter Szilvesztertől, a Csongrád megyei tanács egészségügyi osztályának főgyógyászától és Rákóczi Gyulától, a megyei gyógyszerértékesítő központ igazgató főgyógyászától.

A magyar gyógyszeripar nehézségekkel küzd, ezt a tényt senki sem szándékozik tagadni. Zavarok vannak az ellátásban, akadályok a gyártásban, aminek egyik oka a magas költségeket igénylő alapanyagkészítés, illetve beszerzés. Az eredeti gyógyszer-molekulák-sorozatban történő előállításának korszaka — nemzetközi viszonylatban is — lezárult, mivel a kutatási és gyártásbevezetési kísérleteket csak a legnagyobb gyárak képesek finanszírozni. Mit tehet a magyar gyógyszeripar? Egyre több licenct vásárol, hogy a gyártási jogok megszerzésével biztosíthassa a gyógyszerek irthoni előállítását. A tőkés országokban gyártott gyógyszerek behozatalát pedig természetesen befolyásolja devizakeretünk. Az egész-

ségügyi kormányzat azonban — a lehetőségekhez képest — biztosítja a készítmények importját.

E nehézségekből bizonyára a beteg pusztán annyit érzel, tud és lát, hogy általában 20—30 orvosság szerepel a tartós hiánycikk listáján. Azt viszont már nem — illetoleg csak kevesen — ismerik, hogy a hiányzó tabletták szinte mindegyike pótolható más — az adott betegség ugyanúgy befolyásoló — szerekkel. Az egyazon hatástani csoportba tartozó gyógyszerek ugyanis közel azonos hatásfokkal alkalmazhatók a terápia során.

S a „gyógyszerpánik” egyik sarkallatos pontja éppen itt keresendő. A bizalmatlanság, netán a megszokotthoz való görcsös ragaszkodás okán a betegek legtöbbször elzárkóznak az orvosok által ajánlott más elnevezésű, vagy csupán más módon csomagolású piruláktól. Méginkább nem fogadják el a gyógyszerész javaslatát, amikor ugyanolyan hatású, ugyanarra a speciális betegségre szedhető, de nevében eltérő készítményt ajánl.

Felhívtam néhány gyógyszerterát, a hiánycikkre iránt érdeklődtem. A jelenleg nem kapható tabletták helyett mindenhol tudtak javasolni pótlásukra alkalmas orvosságot. Példának okáért az acidium nicotinum 12-féle egyéb értéktől helyettesíthető, melyből az orvos — kezeltje minden betegségét ismerve — kiválaszthatja a legmegfelelőbbet.

A zökkenőmentes gyógyszerpótlást a pontos és rendszeres tájékoztatás is segíti, a körzeti orvosok és gyógyszerterák jó együttműködése. Az Egészségügyi Minisztérium minden hónapban részletes hiánycikk ismertetőt küld a gyógyszerterái központnak, amelyen utalnak arra, mi mivel helyettesíthető. A központok készletüknek megfelelően módosítják ezt: törlik a listáról a rakta-riakban még meglévő orvosságok neveit, és az így módosított tájékoztatót eljuttatják az orvosok rendelkezésére és a gyógyszerterákba. A gyógyszerészek és orvosok tehát naprakészen ismerik a nem kapható készítményeket — s

ami a legfontosabb — a helyettesítő tablettákat. A Csongrád megyei gyógyszerterai centrum Galenusi laboratóriumában többféle orvosságot gyártanak, melyek csomagolásukban ugyan eltérően — összetételükben azonban azonosak — a gyári termékekkel. E középüzemi gyógyszergyártás nagyban segíti a helyi ellátást, és esetenként jelentősen csökkenti a hiánycikk számát.

De vajon mindenre létezik pótszer? A kizárólag tőkés importból származó tüdő, mozgásszervi és idegrendszeri betegségek orvosságai felszerelhetők-e? Sajnos nem. De a nélkülözhetetlen és életmentő gyógyszerek — legyenek azok bármilyen drága külföldi készítmények — minden körülmények között megvannak és meglesznek gyógyszerteráinkban.

Az illetékesek mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gyógyszerellátás — a nehezebb esztendőkből is — valamilyen módon kielégítő legyen. A nehézségek megoldásában a gondok enyhítésében azonban számitanak a „partnerre”, ez esetben a betegek együttműködésére. Nem tévedés. Valóban társak vagyunk, segíthetünk. Mindenekelőtt azzal, hogy megértjük és főleg elhisszük mindenre van orvosság. S nem kevésbé azzal, hogy nem vásároljuk fel — sokszor csak házi patikánk „gyarapítására” — gyógyító szereinket. Kalocsai Katalin

Biogáz-energia

A gazdaságos környezetvédelemre ad lehetőséget az iparban, a mezőgazdaságban, a háztáji és egyéni gazdaságokban az úgynevezett biogáz-eljárás. Ezzel a technológiával — melyről szerdán tanácskozott a Hazafias Népfrent országos elnöksége környezetvédelmi munkabizottságának tudományos és oktatási albizottsága — megoldható a szerves hulladékok újrahasznosítása, a fertőző anyagok olcsó kezelése; megújuló energiaforráshoz, humusz-

hoz, komposzthoz — esetleg — takarmányhoz juthat általa az ember.

Az energiagazdálkodási kormányprogram 4 biogáz-erőmű létrehozását vette tervbe: még ebben az évben megkezdte működését a szécsényi és a dömsödi biogáztelep.

A hozzászólásokban elhangzott: a gazdák között sokan készek kockázatvállalásra, leleményes emberek, akik kisgazdaságukban szívesen bevezetnék a biogáz-eljárást.

Tudományos közlemények

A közelmúltban jelent meg Dr. Bárány Ferenc intézetvezető egyetemi tanár szerkesztésében a SZOTE Marxizmus-Leninizmus Intézete Tudományos Közlemények 9. kötete. A kiadvány, amely hat tanulmányt tartalmaz, változatos tematikája alapján tájékoztatást ad az intézetben folyó sokoldalú és folyamatos kutatómunkáról, annak eredményeiről.

Közlési sorrendben szólva az egyes tanulmányokról, elsőként kell említést tenni G. Kubik professzor, az Erfurti Orvostudományi Akadémia Marxizmus-Leninizmus Intézete vezetőjének: *A dolgozó rétegek és osztályok társadalmi közeledése és minőségi továbbfejlődése mérésének metodológiai megközelítése* című anyagáról. Túl azon, hogy a tanulmány is mutatja a két intézet között meglévő kapcsolatrendszer eredményességét, mondandója elsősorban két szempontból figyelemre méltó. Egyrészt a vizsgálat tárgya: az egyes társadalmi osztályok és rétegek szocialista viszonyok közötti változásainak, mozgásának, ezen mozgás fő tendenciájának — közeledés — a meghatározása, másrészt, ezen lényeges, az osztálystruktúra fejlődésének, de a marxista-leninista párt szövetségi politikájának szempontjából is fontos folyamatok tudományos módszerekkel való vizsgálatának, mérhetőségének a lehetősége és szükségesége.

G. Kubik professzor kifejti, ahhoz, hogy a szocializmusban az egyes osztályok, rétegek közeledési folyamatait a maga sokoldalúságában kellően megérthessük, három nagy területrelélektől kell vizsgálni a jelenséget. Ezek a következők: 1. A társadalmi-gazdasági szféra vonatkozásában. Ezen belül a termelési eszközök tulajdonformái, a munka jellegének változásai, valamint az osztályi viszonyok azok, amelyek meghatározóak. 2. Az egyes osztályok és rétegek belső szerkezetének és szociális összetételének változásai. 3. A szellemi-kulturális területtel kapcsolatban elsősorban a tömegek kulturális színvonalának milyensége, a szocialista életmód kialakulásának vizsgálata a legfontosabb.

A szerző részletesen elemzi a fenti kérdésköröket, hangsúlyozva, hogy a három megközelítési módot egymással kölcsönhatásban kell szemlélteni.

Rendkívül érdekes s a gyógyítómunka feltételeinek, a betegellátás színvonalának milyenségével is összefüggő kérdéseket elemez *Baranyai Róza—Kotogány Ilona: A háromműszakos munkarend alapvető feladatai a hazai fekvőbeteg-ellátásban* című tanulmánya. A szerzők a témát több éve kutatták; kezdeti eredményeiket már korábban közzétették. Jelenlegi összegezésüket sokoldalú vizsgálatok, empirikus felmérések előzték meg. A kérdéskomplexumból kiemelendők a háromműszakos munkarend hazai gyakorlatával, élettani és életmódbeli hatásaival, a munkarend korszerűsítésének szükségességével kapcsolatos elemzések. A domináló pozitívumok mellett a szerzők rámutatnak a gondokra, hangsúlyozva, hogy a háromműszakos munkarend nemcsak önmagában tartalmaz megoldásra váró feladatokat, hanem a nehézségeket fokozza — nyilvánvalóan az alapkérdéssel összefüggően — a munkaerő-utánpótlás lehetőségeinek szűkülésével. Végül javaslatokat tesznek a problémák egy részének behatásos megoldására.

Kékes-Szabóné Papp Jolán: A társadalmi tényezők növekvő szerepe korunk orvostudományában című tanulmánya alapvetően a társadalmi haladás, a tudomá-

nyos-technikai forradalom és az orvostudomány különböző összefüggéseit vizsgálja. A szerző abból az ismert jelenségből indul ki, hogy a tudományos-technikai forradalom a pozitív hatások mellett káros következményekkel is jár, amelyek például kifejezésre jutnak a civilizációs ártalmakban is. Kérdés, hogy az ember úrrá tud-e lenni ezeken az ellentmondásokon? Ilyen körülmények között — állapítja meg a szerző — természetesen megnő a szerepe az orvostudománynak, az egészségvédelemnek, az egészségügyi felvilágosításnak. Az erőfeszítések azonban csak akkor vezetnek a kívánt eredményhez, ha a káros hatások felszámolása, illetve megelőzése társadalmi méretekben és szinten valósul meg.

Siroki Dénes: Adalékok a KISZ-munka országos és helyi tapasztalataihoz című tanulmányában egy korábbi — 1972-es — felmérés következtetéseit is figyelembe véve, most az egyetemi KISZ-szervezet és a KISZ-tagság viszonyát vizsgálja konkrét felmérések alapján. Az első problémakör, amire kitér, a KISZ-tagság nem kielégítő aktivitásának kérdése. Ezzel kapcsolatban ismerteti azokat a hallgatói véleményeket, amelyekben a jelenség okait fogalmazzák meg. Összefüggésbe hozza a problémát a KISZ-szervezet strukturális felépítésével is. Ezt követően a kapcsolatrendszer negatívumaként említi meg azt a tényt, hogy a KISZ-vezetés döntései nem ismertek a tagság többsége előtt, valamint a vezetők választása gyakran formális jellegű. Végül a hallgatói érdekvédelem és információcsere kérdéseire tér ki: A tanulmány értékét és hasznosságát — tehát éppen az adja, hogy megállapításai feltárták azokat a területeket, problémákat, amelyeknek további elemzése alapján gyakorlati intézkedéseket lehet tenni a KISZ-munka tartalmasabbá, demokratikusabbá tételében.

Igen gazdag forrásanyag alapján elemzi *Besenyi Sándor: A magyar értelmiség felszabadulás utáni társadalmi szerepének, helyének vizsgálata*hoz című tanulmányában a kérdés néhány elméleti, történeti összefüggését. A téma elemzését az értelmiség általános jegyeinek s az értelmiség társadalmi funkciója sajátosságainak kritikusi vizsgálatával vezeti be. Ezután az 1945 utáni fejlődési szakasz különböző periódusaiban tekinti át az értelmiség fejlődésében bekövetkező legfontosabb változásokat. Különösen figyelmet érdemel fejtegetéseinek az a része, ahol az értelmiség és a szocialista hatalom, valamint a szocialista organikus értelmiség kérdéseivel foglalkozik, amelyben néhány új megközelítési módot is felvillant az értelmiség-kutatással kapcsolatban.

Benkó Zsuzsanna: A Szocialista Internacionálé kongresszusai Latin-Amerikáról című tanulmánya történetileg, 1951-től 1980-ig tekinteti át a Szocialista Internacionálé viszonyrendszerének alakulását általában az úgynevezett harmadik világ országaihoz, ezen belül a latin-amerikai országokhoz. Megállapítja, az imperializmus gyarmati rendszerének összeomlása után megnőtt a jelentősége és szerepe a fejlődő országoknak s ez a felismerés készítette a Szocialista Internacionálé vezetőit arra, hogy ezen országok felé forduljanak, szélesítsék kapcsolataikat, megpróbálják befolyási szférájukba vonni őket. Ezt követően az 1962-es Oslói Nyilatkozattól a Szocialista Internacionálé egyes kongresszusain keresztül elemzi a témát. Tanulmányának befejező részében utal a szociáldemokrata és kommunista mozgalom együttműködési lehetőségére a neokolonializmus elleni harcban.

A SZOTE Marxizmus-Leninizmus Intézetének legfrissebb kiadványa a szakemberek mellett a szélesebb olvasóközönség érdeklődésére is számíthat.

Dr. Fehér István

Szegediek sikere Bélyeggyűjtőknek

A Magyar Posta december 16-án, Kodály Zoltán születésének 100. évfordulója alkalmából 20 forint névértékű blokkot hoz forgalomba. Gyűjtőinknek bizonyára külön örömet okoz, hogy a Fénzjegynyomdában készült kiadvány, a lassan már elfelejtett rézművelés képzőművész tervei alapján. A blokkon a Főszálló a páva... kezdő sorának kotvája foglalja keretbe a nagyzeneszerző, zenepedagógus és népzene-kutató portréját. A blokk 294 300 fogazott és 7800 vágott példányban készült. A megjelenés napján az arra kijelölt postahivatalok így a Szeged 1-es postahivatal is első napi bélyegzőt használt.

Párizsban Philexfrance '82 néven rendezték meg az idei bélyeg-világkiállítást, melyen két szegedi gyűjtő is kiemelkedő eredményt ért el. Dr. Lippai Pál 1850—1867-es postatörténeti gyűjteményével arany-, dr. Simády Béla Kárpát-Ukraina gyűjteményével ezüstérmét nyert.

November 28-án Szegeden — vidéken elsőként — megalakult a MABÉOSZ motívumfilatéiai szakosztálya. A szakosztály tömöríti Dél-Magyarország motívumgyűjtőit, emellett elsődleges célja, hogy új elképzelések és irányelvek szerint felkészítse a gyűjtőket gyűjteményük korszerű feldolgozására és a kiállításokon való minél sikeresebb szereplésre. Ennek az összefogásnak előkészítését, gyakorlatát célozza a jövő évre tervezett szegedi motívumfilatéiai bélyegkiállítás is, amelyet ezúttal meghirdet a rendező szakosztály.

A Szeged városi, és a Tisza bélyeggyűjtő kör értesíti tagjait, hogy december hónap folyamán összejeleket továbbra is a KISZ Városi Bizottság (Tanácsköztársaság útja 7.), I. emeleti nagytermében tartja, vasárnaponként 9—12 óra között.

Deák Endre

Kismamák és kisbabák

Majdnem-kertszomszéd ismerősöm, a kétygeresek asszonyka szavai csengenek a fülemben, amikor benyitok az előcsarnokba. Vászari forgatagra emlékeztető tömeg hullámszik, kavargó, áramlik ide-oda, a hatalmas belső térben egyik saroktól a másikig, sűrűsödik közepén, hogy aztán újra sugarasan szétáramoljon. „Kétszintes” tömeg: anyukaarcok, embermagasságban, játéka felvezetett gyerekeké, úgy deréktájban. Vagy nem is, inkább lépcsőzetes, hisz vannak itt totyogó „térdigéző” emberkék, kisiskolások, s nini az a kettő ott! Aligha katonai feladatot lát el, miközben kiváló eredményre teljesíti a laposkúszás gyakorlatot. Neki ez a természetes járásmódja! Na, szóval ez az ismerős kismama feddése járt eszemben, hogy miért nem írunk nekik is — „róluk is”, amikor a „Kismamák és kisbabák” feliratot olvasva beszédültem a csupaüveg ház tükörfényes lengőajtáján. Bizom benne, hogy szívesen cserélt volna velem.

Ha ugyanis ő lett volna ott, nyugodtan beülhetne a CAOLA-gyár kozmetikusának székébe, hogy megszépülésért fizettségként csupán azt a türelmet kérjék tőle, amíg csemetéjét másik anyuka vagy a segítségként ajánlókozó rendezőkre bízva

megadja magát az értő kezeknek. S miközben a sminkelő szakember gyakorlati mozdulatokkal bővíti hangulnyozottá arcvonásait, tucatnyi tanáccsal látja el, melyik készítményt hogyan, mikor, milyen kombinációban kell használni. Természetesen a gyár termékeit.

Reklám? Nem egészen, akár csak az sem, hogy a következő bemutatóhelyen kezembe nyomnak egy poharat, s percek alatt vagy nyolcféle gyümölcsitalt kóstoltatnak — azaz, hogy hagynak kóstolni, mert az első után már magam ízleltem végig. Nagykorúsi rostos levek, melyekre nem a kereskedők, az egészségügyi biztatnak, mi mindent nyer a szervezetem, ha ezt iszom. De, ha én nem, akkor nevetlen gyermekem, Vagy, ha ő neveten nagyon nevetlen — ami a korát illeti — akkor a Kecskeméti Konzervgyár bébiitalait, ételeit kínálják — hogy kínáljam neki. S emellett azokat a szaktanácsokat, amelyekkel gazdaságban lesznek az ismereteim annál, mint amit a boltban megszerzek ezekről az étkekről.

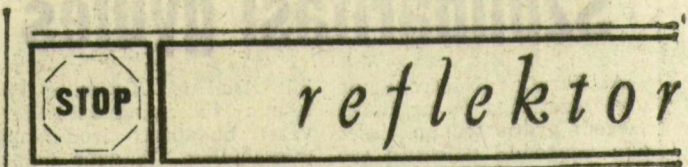
Aztán, ha a helyemben lett volna az a szegedi anyuka továbblépett volna a Békéscsabai Kötöttárugyár gyermekholmi ismertetője vagy a Tomi családot gyár-

tó Tiszamenti Vegyiművek mosószert szaktanácsadója, esetleg a játékináló felé... De abból már nem lesz semmi, mert gyermeke úgy húzza — a csíkot —, hogy mire utoléri, az egészséges testmozgásra buzdító orvosi tanácsokkal nála már nyitott kapukat döngöttek. S mi, hogy utoléri?! Ha egyáltalán megtalálja! A játékbemutató szomszédságában Ilók és Mihók bábfiguráinak mulatságos történetébe feledkezett bele, odébb meg, a játékosarokban merülhet el a műanyagépítő, hajtogatni való papírok rongybabák és babarongyok — most különösen varázslatos világában, s felfedezheti, hogyan is lett ebből a tejfölszophárból hosszúfülű nyulambulamból?

Mi van ezzel a gyerekkel, kérdezi a Kismama, s erre nemcsak a gyerektől kis időre függetlenné vált „sors-társa”, hanem ha kíváncsi rá, gyermekorvos, pszichológus, védőnő, óvónő és tanár is ad választ. Mert azok is készen állnak... Álltak — a minap rendezett kétnapos akcióban ahol az ötletadó egészségnevelő és a népművelők nyújtottak kezét a főváros és három megye jóra érzékeny szakembereinek.

Hogy kimozdítsák a gyereken levő kismamákat megszokott mindennapjaikból. Szolnokon...

Igriczi Zsigmond

Munkavédelem - közlekedésbiztonság

Gyakran — túlságosan is sokszor — esik szó a közlekedési balesetekről, körülményeiről, okairól emberek sérüléseivel és anyagi károkkal járó következményeiről — személyes élmények és újságközlemények alapján egyaránt. Az előtérben minden esetben a különböző járművekkel valamilyen hibát vétő ember áll. S számos olyan baleset is van, amelyek csak bizonyos vonatkozásban függenek össze közlekedési szabályok megsértésével, annak kívül más körülményekkel is. Például a munkavédelmi előírások be nem tartásával.

A napilapok baleseti krónikájában is szerepelt például egy — még október 5-én történt — közlekedési baleset, amely végül egy ember életébe került. A körülmények azonban sokkal összetettebbek voltak, amint azt egy baleseti hírközlemény visszatükrözhetné volna. Azon a napon R. J. Ásotthalmi lakos, a Szegedi Állami Gazdaság egyik lovas fogatával a napra kiadott munkautasítással ellentétben reggeltől mindvégig magánmunkát végzett, s ráadásul estére már alaposan felöntött a garatra (a munkaodóval szemben vállalt kötelezettségnek csak ez már kétszeres megszegése). A fogat azonban ittasan is felült a bakra, és hajította a lovakat, azok pedig megfelelő irányító kéz híján felváltva haladtak az egyik és a másik oldalban. S a lovak éppen akkor váltottak ismét irányt, amikor egy teherautó kerülni akarta a kocsit. Ütközés lett az eredmény, amitől a fogatos lezuhant a földre. Ekkor még nem esett különösebb baja, ám futva szekere után igyekezett, egy odaérkező személygépkocsi pedig halálra gázolta. Ez tehát olyan közlekedési baleset volt, amelynek a munkavédelmi szabályok többszörös megszegése volt az előzménye.

A még csak most lezárult hónapban, november 8-án egy közúttól valamivel távolabb eső baleset ugyancsak emberéletet követelt. Oka részint munkavédelmi előírás, részint közlekedési szabály megszegése, részint a véletlen szerencsétlen közrejátszása is. Szegeden, a Bajai út mentén épülő krematóriumnál földmunkát végzett egy Volvo típusú rakodógép. A gép kezelője — munkája folytatása érdekében — egyszerűen csak megindult hátramenetbe, s halálra gázolt egy embert, aki pillanatokkal előbb érkezett oda. Az elhunyt munkabeosztása miatt is tudhatta volna például azt, hogy nem lehet, de legalábbis veszélyes egy ilyen gép mögött tartózkodni, még megállni is. Ám a gépkezelő sem tett eleget minden követelménynek. Nem adott például figyelemztető hangjelzést. A munkagép pedig nem volt külső visszajelző tükrök, ami a hátrahúzó veszélytelenségéről segítő tájékoztatást adhatott volna számára.

Példánk csak érzékeltetni akarják azt, hogy a munkavégzéssel kapcsolatos előírások semmibe vétele közlekedési baleseteket idézhet elő, s tipikusan munkahelyi balesetek is szorosan összefügghetnek — és nagyon sokszor össze is fűződnek — a KRESZ előírásainak figyelmen kívül hagyásával.

A példák új keletűek, mintegy a felvetődő problémákat kiélezni szándékoznak. A meglévő gondokat jelzik anélkül, hogy sommás ítéletet akarnának kimondani.

A ma meglévő ilyen jellegű gondok pedig jóval nagyobbak lennének, ha mindezek megelőzésére nem irányulnának közös erőfeszítések. A Minisztertanács még 1972. évi keltezésű, 2024. számú határozata kimondja, hogy a szakszervezetek a korábbiakkal fokozottabban foglalkozzanak a közlekedésbiztonság kérdéseivel, s ennek érdekében működjenek együtt az OKBT-vel, illetve annak megyei szervezeteivel. Ennek megfelelően alakult ki megyénkben is a Szakszervezetek Megyei Tanácsa és a Csongrád megyei KB kapcsolata.

E kapcsolatáról elmondhatjuk, hogy az igen sokrétű, s egyszerűsített bonyolult is. Például az SZMT a vállalati, üzemi szakszervezeti bizottságok révén terjeszti a KBT balesetmegelőző célú propagandaanyagait, a Közlekedésbiztonsági Tanács pedig szakembereket biztosít az egész megyében az üzemekben, vállalatoknál sorra kerülő közlekedési jellegű előadásokhoz, vetélkedőkhöz, s minden — e témával összefüggő rendezvényhez.

Az SZMT munkavédelmi osztálya már — a korábbi, hasonló célú körlevelek után — három évvel ezelőtt felállította a megye üzemait, vállalatait arra, hogy a munkavédelmi oktatások keretében rendszeresítsék a közlekedési rendszabályok oktatását is. A megyei feladatmeghatározás talákozott az országos célkitűzésekkel. A SZOT Munkavédelmi Felügyelősége például KRESZ-tolókat nyomtatott ki, amelyek rövid időn belül népszerűvé váltak a legkülönbözőbb munkahelyeken. Felhasználták azokat munkavédelmi vetélkedőkön, és sok helyen a szocialista brigádok, KISZ-alapszervezetek legkülönbözőbb vetélkedőin is.

Általánosnak ítéltethető meg az a tapasztalat, hogy ma már a vállalati vezetők is egyre nagyobb figyelmet fordítanak gépjárművek forgalombiztonsági ellenőrzésére, a gépjármű- és rakodógépvezetők közlekedési szakismereteinek gvarapítására. Néhány nagyvállalatnál már jó kezdeményezések vannak a gyárkapukon belüli forgalomszervezési szakszerű kialakítására is. E vonatkozásban jó kezdeményezés történt például a Szentesi Baromfifeldolgozó Vállalatnál, a Szegedi Szalámgvár és Hűsokombinátnál, a DEFAG-nál és a Szegedi Konzervgyárban.

A valamikor Csongrád megyei kezdeményezésre országos méretekben is elterjedt Vezess baleset nélkül! (mai elnevezésével: Vezess biztonságosan!) mozgalom a közelmúltban új szakaszhoz érkezett azzal, hogy nemcsak ipari üzemek, vállalatok és különböző intézmények de a mezőgazdasági üzemek különböző gépjárműveket vezető szakemberei is részt vehetnek rajta. A megyei KBT értékeli és öklevelekkel díjazza a versenyben jó eredményeket elértéket. A vállalatok gazdasági vezetői azonban többnyire tartalmaznak is az oklevélszerzőket, mintegy ösztönözve a többi gépjárművezetőt a balesetmentes közlekedésre.

A közlekedési biztonságának javítására törekvés ma már kimondhatóan általános része a munkavédelmi feladatoknak az üzemekben. S bár előfordulnak a példánkban említettekhez hasonló balesetek, egyre szervezettebb és szakszerűbb intézkedések történnek azok számának csökkentésére.

Zrinyi Péter

Tudományos tanácskozás

Az öngyilkosság megelőzéséről

Társadalmi és lélektani okait kutatják orvosok és szociológusok: miért áll Magyarország annak a világstatisztikának az élén, amelytizen az öngyilkosságok és öngyilkossági kísérletek adatai szerepelnek. Jóllehet az öngyilkosság megelőzése, az emberek pszichés egyensúlyának megőrzése egész társadalmunk ügye és feladata, legnagyobb szerep ebben mégis az orvosoknak jut.

E témáról, konkrétan az öngyilkossági kísérletek alapszintű egészségügyi ellátásáról rendeztek tegnap, szerdán — nagy érdeklődéssel kísért — tudományos ülést az MTA szegedi székházában.

A Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesülete, a Magyar Pszichiátriai Társaság és a Magyar Or-

vostudományi Társaság és Egyesületek Szövetsége területi szervezetei együttes tanácskozásán délelőtt előadások hangzottak el. A szakemberek beszámoltak az öngyilkosságokkal kapcsolatos klinikai tapasztalatokról, a megelőzés lehetőségeiről, s az alapellátásban jelentkező konkrét teendőkről. Szó volt még a túlzott gyógyszerfogyasztás és az öngyilkosság összefüggéséről, társtadalom-örvostani és orvostikai vonatkozásairól valamint a társadalmi előítéletekről.

A tudományos ülés délután kerekasztal-konferenciával folytatódott, melyen körzeti orvosok és pszichiáterek vitatták meg az öngyilkossági kísérletek megelőzésének és ellátásának problémáit.

Ősztündíj-pályázat

Már kapható a „Pályázati felhívás külföldi ősztündíjra az 1983/84-es és 1984/85-ös tanévre” című tájékoztató füzet, valamint annak mellékleteként a jelentkezési lap, Budapestén a 17. számú Pedagógus Könyvesboltban (Bp. V., Múzeum krt. 5. sz.) a 44-es számú Möricz Zsigmond Könyvesboltban (Bp. V., Deák Ferenc u. 15.) és a 4-es számú tankönyvboltban (Bp. V., Október 6. utca 8.), vidéki városokban pedig a tankönyvadásra kijelölt könyvesboltokban.

Pályázhatnak azok a nő- és férfiak, akik az 1982/83-as tanévben végzik el a középiskola negyedik osztályát; akik az 1983/84-es tanévre magyar felsőoktatási intézménybe előfelvételt nyertek, vagy jelenleg ott folytatják tanulmányaikat az első évfolyamon; továbbá minden érettségizett dolgozó fiatal, aki 1982. december 31-ig nem tölti be a 25. életévét.

Zeneművészek csoporttervezete

Tegnap, szerdán tartotta szokásos évi plenáris értekezletét Szegeden a Zeneművészek Szövetségének dél-magyarországi csoportja. Wenginger Richárd titkári beszámolója részint a végzett munkát ecsetelte, másfelől az elkövetkezendő év eseményeiről, a csoport terveiről szólt.

Fontos feladatuk volt a mai magyar zene propagálása, a szocialista országok zenéjének népszerűsítése (NDK-, bolgár, lengyel és szovjet zenei napokat szerveztek már), valamint az

előadóművészek támogatása, hogy koncertekhez jussanak. Az elmúlt időszak rendezvényei közül jól sikerült a Szymanowski centenáriuma-ra tartott koncert, kevésbé a japán zenét bemutató program, mely túlságosan alkalmi összeállításnak bizonyult, fővárosi művészek tartották. A zenei világnapon három jeles komponista idei centenáriuma gondolván szólaltattak meg Kodály, Stravinski és Szymanowski-műveket. Reprezentatív vállalkozásuk volt a tek-

mai magyar zene hetének programja: minthogy tizenkét éve folyamatosan szervezik ezeket a különleges bemutatókat, idén mind a tizenkét komponistát meghívták, akiknek szerzői estjük volt Szegeden. A tervek között szerepel leninigrádi zeneszerzők estje — melynek előkészítésére a Szovjetunióban járt Wenginger Richárd —, s természetesen a mai magyar zene hetének megrendezése, melyet április végére ütemez-

Magyar városok

Családok és lakások

A népesség családokra oszlik. Hogy egy családban hányan élnek átlagosan, azt kikalkulálhatják a statisztikai táblákon megadott lakosságszámokból és a családok számaiból. Nem vezetne azonban túl messzire. Tény azonban, hogy Budapest népességét kerekén 709 ezer család teszi ki, a megyei városokban együttesen pedig 306 ezer család él. Ha viszont egybevetjük a családok és a lakott lakások számát, minőségét — a lakásviszonyokra vonatkozó fontos ismeretekhez jutunk. Miskolc 72 ezer lakásában 63 ezer család él; Debrecenben ezek a számok: 68 ezer—59 ezer, Szegeden 64 ezer—56 ezer, Pécsen 60 ezer—52 ezer, Győrben 43 ezer—40 ezer.

Első látásra is érzékelhetjük, hogy a két szám közötti különbség Győrben a legkisebb. Ha a két szám eltéréseinek nagysága esetleg a lakásellátottságra is vet néhány sugarat, bizonyára ott a legenyhébb a lakásügy, legalább is számánál. A megyei városok között Pécs esetében ez a különbség 7 ezer, Miskolcon, Szegeden és Debrecenben nagyjából azonosan 8 ezer kerek számban. A lakosság arányában is többé-kevésbé kiegyensúlyozott, tehát a megyei városok helyzete, Győr nagyobb, Pécs kisebb előnyével. Nincs túl nagy eltérés a lakások minőségében, vagyis kom-

fortfokozatában sem. A lakott lakások legnagyobb arányban Szegeden komfortosak (79,8 százalék), s az előny ebben 6 százalék Miskolccal meg Péccsel, 9 százalékkal Debrecennel és Győrrel szemben. A komfort nélküli lakások aránya pedig Szegeden a legkisebb — mintegy természetesen kivétel nélkül az előző mutatóból: 14,3 százalék. Negy-tíz százalékkal jobb tehát itt ez az arány.

A statisztika nem tesz különbséget ezúttal az állami, szövetkezeti, OTP építési lakások, magánházak stb. között, miként akkor sem, amikor egy lakás átlagos alapterületét mutatja ki. Ez ismét kedvező Szeged esetében: itt 58 négyzetméter; Győrben 57, Pécsen 55, Miskolcon 53, Debrecenben 52 négyzetméter. Hogy a megyei helyzet is ismerősök legyünk, nézzük meg ezt a mi városainkban! Csongrádon 62, Hódmezővásárhelyen 66, Mákón 69, Szentesen 62 négyzetméter egy lakásra jutó alapterület mutat a statisztika. Ez nem rossz átlag, hiszen a városok sorában nem túlságosan gyakori. Am 60 négyzetméteren felüli az egy lakásra jutó alapterület Baján (63), Barcon (64), Gyulán (65), Balatonfüreden és Csornán (66). Fehérgyarmaton és Lentiben (67), Kálcsán (68), Kapuváron (69) és Pakson, meg Vásárosnaményben (70).

Néhány természetadta előny is szerepet kap természetesen a lakások kényelmében. Vízrel és gázzal igen magas színvonalon ellátott városunk Győr — előzi Szegedet is. Am itt mind-egyik megyei város adata eléggé közel van egymáshoz, de a fővárosihoz is. Szeged számai azért legyenek a szemünk előtt villány van a lakások 99,6 százalékában; viz 83,6 százalékukban; gáz 89,2 százalékukban; fűtőszoba vagy mosdójuk 77 százalékukban.

Az sem mindegy, hány lakó jut száz lakott lakásra. A fővárosban legkedvezőbb az arány, vagyis legkisebb a lakások zsúfoltsága, mivel itt

ez a szám 276. De minajárt Szeged következik a nagyvárosok sorában 261-vel, előzve Győrt (299), s Pécsen, Debrecen, Miskolcot (303—305). A mi számunkra ezek az adatok megérthetik azt a tudatot, hogy Szeged lakásépítési programja nem marad el hasonló városostestétől, sőt, bizonyos aprócska előnyökkel is tartalmazza az előző mutatóból: 14,3 százalék. Negy-tíz százalékkal jobb tehát itt ez az arány.

Szokás szerint ismét tekintünk át Csongrád megye városainak adatait. Csongrád, Hódmezővásárhely, Makó és Szentes lakásainak villamosítottága egymashoz közeli színvonalú: 92—97 százalékos. Nagybörnyű külterületével Csongrád és Vásárhely marad hátrább. A lakások vízellátása eléggé alacsony színvonalú: 52—58 százalékos. Ebben Makó jár előbb. A gázellátott lakások aránya mind-egyik városunkban meghaladja a 80 százalékot, s inkább a kilencvenhez közelít. Nincs jelentős eltérés a száz lakásra jutó lakók arányában sem (270—299). A városok zsúfoltsága legnagyobb Vásárosnaményben: 358 (100 lakásra jutó lakók alapján), Bonyhádon: 351; Kazincbarcika: 344; Kisvárdán: 343; Ajkán: 332; Leninvárosban 331. Az új városokban ez a gyermekszám nagyságával hozható egyenes összefüggésbe, nem elsősorban a lakások szobaszámával.

A szegedi lakásépítési részletei is megismerhetők a KSH kiadványából. Eszerint 23 ezernél több a családi ház jellegű épületben lakott lakások száma; a társasházi és öröklakások 5740, a lakásszövetkezeti lakások 6427, az állami tulajdonú lakások pedig több mint 20 ezer. Mindez együttesen és pontosan 56 348 lakás. A 30 négyzetméternél kisebb lakás ebből 3400; 30—49 négyzetméter közötti 17 ezer; 50—79 négyzetméter közötti pedig 28 ezer. Ennél nagyobb lakás mindössze 7 ezer van Szegeden.

Sz. S. I.
(Következik: foglalkozás.)

Közművelődés az Új Életben

Egyre nyilvánvalóbb, hogy a társadalmi-gazdasági fejlődés nélkülözhetetlen feltétele a kultúra, a művelődés hatékony kiterjesztése. Az élet minden szférájában előtérbe kerül a minőség, az intenzív fejlesztés szükségessége, ez pedig — különösen hosszabb távon — a minőségi színvonal növelését, a művelődési lehetőségek megteremtését, a minőségi színvonal növelését igényli. Falun, illetve a mezőgazdaságban dolgozók körében szintén erőteljes gyökereket kell az a feljogosítás, amely szerint az életmód és a művelődés szorosan összetartozik. Erdemes megnézni ebből a szempontból Mihálytelket és Gyálárétet.

Mindkét helység Szeged külső kerületeihez tartozik, s lakóinak többsége természetesen a város szövetkezeti gazdá. Az Új Élet Termelőszövetkezet pártvezetése kötelességének tartja, hogy a városnak ebben a részében kulturális mozgalmat is szervezzen, illetve felkeltse és táplálja az ott élők érdeklődését önmön pallérozásuk iránt. A művelődési háznak s az iskolának anyagi támogatást is nyújt a közös gazdaság, s ezzel hozzájárul különböző rendezvények zavartalan lebonyolításához, a műveltségi színvonal növeléséhez. Az állandóan nyitva tartó paprikamúzeum anyagi terheit szintén a termelőszövetkezet viseli.

A társaság és az alkalmazottak iskolai végzettsége elég nagy szóródást mutat. Az 1367 aktív dolgozó és nyugdíjas között 145-nek nincs nyolc általános iskolai bizonyítványa, ebből azonban mindössze 6-an vannak negyven éven aluliak. Érettségivel 56-an, diplomával 27-en bírnak. Főkézletségük általában megfelel a növekvő gépesítés és az egyre fejlettebb agrokémia által támasztott követelményeknek. A szakmai hozzáértést mezőgazdasági témájú előadások szervezésével igyekszik fokozni a szövetkezet vezetősége. Ezeket télen, nyugalmasabb időszakban tartják, amikor az emberek jobban ráérnek. A közművelődést befolyásolja, hogy a tennivalókat saját intézmény hiányában túlnyomórészt a helyi állami intézményekre támaszkodva tudják megoldani. Fejlődés elsősorban a szakmai és politikai továbbképzésben mutatkozik, a közművelődés más területein még nagyon a lehetőségek. Kevés a közösségi és művelődési esztétikai nevelésben alapvető fontosságú

klubfoglalkozás, vetélkedő, találkozó, kiállítás stb. Kedvező viszont, hogy sokan látogatják rendszeresen a fiókkönyvtárat, továbbá elég szép számmal járnak a Szegedi Nemzeti Színház előadásaira.

A tagok közül 35-en vették el tavaly a marxista-leninista középiskolát, esti egyetemi, illetve pártiskolai végzettsége 15—15 embernek van. A párt- és tömegszervezeti oktatás alapfokú tanfolyamain 80—100-an vesznek részt. A térszervezet és tagonként 160 forintot fordít közművelődésre. A tárgyi feltételek, a szükséges helyiségek megvannak, most a kulturális programok, rendezvények sikeres lebonyolításában várnak többet a művelődési ház új vezetőségétől.

Evente átlagosan 30 ismeretterjesztő előadásra kerül sor. A legtöbben a társadalomtudományi kérdések iránt érdeklődnek. Az utób-

bi két évben három író-olvasó találkozó tartottak a térszében, s ezeken 35-en vettek részt. Az öregek és a belyeggyűjtők klubja rendszeresen működik. A szülők iskolája, a mezőgazdasági munka sajátosságából adódóan, inkább a téli hónapokban funkcionál. Alakulóban van egy színjátszó csoport is. A szövetkezet tagságának körülbelül 20 százaléka kölcsönöz könyvtári könyvet, sokan járnak a belvárosi mozikkba. A szövetkezet vezetősége első sorban politikai napilapokra, társadalmi és szakmai folyóiratokra fizet elő, a tagság inkább a helyi újságokat járhatja.

A vezetőség úgy látja, hogy érdemes még több gondot fordítani a tagság, különösen a szocialista brigádtagok és a KISZ-fiatalok műveltségére és aktivitására. Az esztétikai és az általános műveltség fejlesztéséről a jövőben sem mondhatnak le.

Hófehérke és a hét törpe

Színes, szinkronizált amerikai rajzfilm. A Grimm testvérek meséjéből írta: Walt Disney. Zene: Frank Churchill és Paul Smith. Rendezte: Walt Disney.

A rajzfilmek kategóriájában az ember úgy van Walt Disneyvel, mint az irodalom világában Dosztojevszkij Bűn és bűnhődését vagy Hemingway Oreg halászárt veszi kézbe. Disney nem is csak klasszikus, a szó akadémikus értelmében: valóban ő testesíti meg „a” rajzfilmet, „az” animációt.

A Hófehérke a Disney-világ teljes keresztmetszete. Az egyetemes meseirodalom nagyjai közül a Grimm-testvérek művét felhasználva, újítás és eredetiség — látszólag furcsa két szó, egy idestova fél évszázados alkotásnál — olyan páratlan köntösben áll előtünk, hogy csak tisztelegni lehet. Egyébként is érdemes elgondolkozni azon; mi lehet Disney titka? Bölcs modernista bírálók hosszú évek óta meg-megrójják figuráit, mézeskalácsosnak, operett-szerűnek vagy riktóan színes képeskönyvnek titulálják filmjeit, művészetét édeskésnek, hamisnak, nyúlósan-érzelgősen amerikai-nak minősítik. Ha e kritikák hallatán-olvastán vicces,

vagy még inkább epés kedvemben volnék, mondhatnám: ugyan csinálják utána... Van ugyanis két elem minden Disney-filmben (kivételek nélkül — igen!), ami egyszerűen és kétszer kettő módon — szenzációsan mondható. Az egyik az állatábrázolás páratlan humora, bája, szinte hihetetlen ötletgazdagsága. A Hófehérkében az ózek, mókások, nyulak, madarak, (még a teknős is) klasszikusan emberarcúvá varázsol, tündérien kedves, szellemes és gyerekeknek-felöltöttek egyaránt osztályon felül csemegéit nyújtó figurák. A másik — a rajzfilmhumor. Még látszólag sem azonos a burleszek csetlő-botló jeleneteivel, hasraeséstől habostortáig, trükkparádéba magával ragadó többletet visz, hogy a megoldások egytől egyig arra épülnek, ami minden vérbeli komikum alapja: az ember esendő voltára és ezzel összefüggésben helyzetek és alakok egyéni látásmóddal karikírozott, ez esetben az animáció teljes esztétikáján felhőszülő egvűtes megjelenítésére. Például Kuka alakja önmagában elég lenne a totalitáshoz, de ha vesszük, hogy hat pompás, íziz-vérig mesebeli és egyben valóságos társa is akad, plusz az állatok és az egész,

megragadó Disneyland-cso-dávillag — kész a mágikus mozimutatóvá.

Tény: a Hófehérke és a hét törpében természetesen találni (tegyük hozzá: tizenkét év fölött) operettzerű elemeket, az időnként érzelmes dalokra fakadó Hófehérkétől a szintúgy hófehér paripán érkező szépséges ifjú lovagig, a táj is mintha meglevenedett, apáink-nagyapáink gyermekkorát idéző képes mesekönyv lenne. De: a törpék egész társulata már bőségesen ellensúlyozza a fenti, nagyon is könnyen megbocsátható anomáliákat, arról nem is beszélve, hogy ez a stílus köztudottan jó néhány évtizedes.

Ha már a Disney-filmek koráról vagy kortalanságáról beszélünk eme öröndetes felújítás ürügyén: vajon ma mit jelenthet a majdnem két évtizede halott nagy mester hagyatéka? A válasz, gyanítom, a Hófehérke látán igen könnyen megfogalmazható: a gyermeki képzelet minden báját, tündéri kedvességét, aranyos és végtelenül szellemes mesejelenetek egyféle pajkos kikacsintással fűszerezett emberséget — nagyjából mindent, ami a teljes, egészséges világképhez tartozhat. Domonkos László

Földtudományi előadások

A Magyar Földrajzi Társaság szegedi osztálya és a TIT földtudományi szakosztálya előadóülést rendez ma, csütörtökön délután 5 órakor az Ady téri egyetem TTK-előadótermében. Dr. Pécsi Márton akadémikus, az MTA földrajztudományi kutatóintézet igazgatója „A geomorfológiai szintek és értelmezésük” címmel tartja az első előadást. A természeti földrajzi, geomorfológiai kutatások feladata, hogy a felszín fejlődését és a domborzati formák kialakulását komplex módszerekkel vizsgálja. E kutatások főként a domborzati hasznosításának növekvő társadalmi igénye miatt egyre nagyobb fontosságú-

ak. Az előadó többek között arról tájékoztatott, hogy a geomorfológiai szintek kutatása miként segíti a domborzatfejlesztés időrendi kérdéseinek tisztázását.

Vészjósoló hírek érkeznek Amazóniából: Földünk legnagyobb trópusi dzsungelvilága végveszélybe került a kíméletlen erdőirtás következtében. Mi igaz a hírekből? Ennek járt utána dr. Balázs Dénes geográfus, a szakülés másik előadója. Legutóbbi útja során az Amazonas mentén járt, a torkolatától a forrásig. Nemcsak a természet csodálatos világával ismerkedett meg, hanem az ott élő emberek gondjaival is.

Ma kezdődik a női kézilabda VB

Csik János kijelölte csapatát

A magyar női kézilabda-válogatott vezető edzője, Csik János élt a lehetőséggel, s valóban csak az utolsó napon, december 1-én jelölte ki azt a 16 játékost, akik Magyarországot a VIII. női kézilabda-világ bajnokságon képviselik. A fiatal szakember választása a következőkre esett:

Óri Péterné, Rácz Mariann, Bonyhádi Klára (Kapusok), Csajbók Sándorné, György Anna, Nyári Zsuzsa, Sterbinszky Amália, Krámer Aladárné, Barna Ildikó, Gódnoré Nagy Mariann, Csikné Horváth Klára, Vadász Józsefné, dr. Balogh Sándorné, Angyal Éva, Fehérné Gombai Katalin, Jakab Gabriella (mezőnyjátékosok).

Ma, csütörtökön, az eredeti tervtől eltérően, fél órával korábban, 17 órakor kerül sor a Budapest Sportcsarnokban a VIII. női kézilabda-világ bajnokság ün-

nepélyes megnyitójára. Az 50 percesre tervezett bevezető programban a budapesti csoport négy csapata bevonul a küzdőtérre, majd a Himnusz eljátszása és a zászlófelvonás után a megnyitó beszédek következnek. A program második részében az ünnepi sportműsort láthatja a közönség.

A budapesti A csoportban

a csütörtöki játéknapon két csoportmérkőzést bonyolítanak le, a második lesz a Magyarország—Egyesült Államok-összecsapás. Ez a két csapat nem találkozott még egymással világ bajnok döntő mérkőzésen. A dögös előkészületi találkozók ellenére ez alkalommal csak a magyar győzelem gólkülönbsége lehet kétséges.

MNK-mérkőzésen

Volán SC—Pécsi MSC 26-25 (13-14)

Újszegedi Sportcsarnok, 1000 néző. Vezette: Karsai, Grandjean.

Volán SC: Bartalos Z. — Tenke E. (5), Lele (4), SZABÓ L. (7) Oláh B. (2), Tóth G. (3), Szabadits (5), Cs. Vincze, Borbás. Edző: Borros Gy. László.

PMSC: GERDESICS — Hunyadi (3), KEDVES (8), Walter (3), Cifrik, Kovács (3), Takács (4), Cs. Kovácsics (kapus), Putics (3), Kőszegi (1). Edző: Koleszár György.

A Volán SC férfi kézilabdacsapata a vasárnap délutáni KEK-mérkőzés előtt tegnapi Magyar Népköztársasági Kupa-találkozón csapott össze az NB I újonca, a Pécsi MSC ellen. A tét nem kevesebb, mint a legjobb hat csapat közé kerülés volt. Ezen a szegedi mérkőzésen csak sovány 1 gólos előnyt sikerült a Volán játékosainak szerezni a december 7-i, pécsi visszavágóra.

A szegediek játéka végig akadozott. A főpróba tehát nem sikerült. A lényeg persze most az, hogy vasárnapra összeálljon a szegedi csapat, és megnyugtató előnyt tudjon szerezni a dán KMUF Fredericia ellen. Sajnos, a válogatott játékosain fáradtság jelei mutat-

koznak, így Lele, Tenke, Tóth G., Szabadits sem azt a teljesítményt nyújtották, amit megszoktunk tőlük.

Nagy szükség lesz a közönség buzdítására, hiszen számtalan példa volt már a korábbi években, hogy a szurkolók segítségével a Volán játékosai képesek voltak a lehetetlennel tűnő feladatok megoldására is. S miért ne lenne ez így vasárnap délután a Kupagyőztesek Európa Kupájának legjobb 8 csapata közé kerülésért játszandó mérkőzésen?!

B. L.

KEK-MÉRKŐZÉS SZEGEDEN

A Szegedi Volán SC NB I-es férfi kézilabdacsapata vasárnap délután fél 5-kor az újszegedi Sportcsarnokban lép pályára a dán KMUF Fredericia ellen KEK-mérkőzésen. A találkozó előtt 3 órától Tóth András (Óriás) díszkórusokkal szórakoztatja a szurkolókat. A találkozó iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. A Volán utazási irodában, a Marx téri autóbussz-pályaudvaron és a Szeged Nagyrúházi információs osztályán korlátozott számban még vásárolhatók elővetelben mérkőzésjegyek.

Uszás

Kupagyőztes a SZEOL

A közelmúltban véget ért a megyei utánpótlás kupa háromfordulós küzdelemorozata. Az utolsó forduló versenyeit a szentesi fedett uszodában rendezték. A SZEOL AK fiatal úszói kitűnően szerepeltek, nagy fölényrel nyerték a pontversenyt.

A III. forduló eredményei. Lányok. Békák. 100 m gyors: 1. Széll Ágnes, 2. Oláh Ágnes, 3. Joó Beáta. 100 m hát: 1. Oláh 2. Joó, 3. Hézsó Anett. 4x100 m mellváltó: 1. SZEOL AK (Kovács H., Széll A., Dobó Zs., Koszov A.) Delfinek. ... 2. Seps Krisztina. 3. Szilágyi Andrea. 100 m hát: ... 2. Oláh Zsuzsanna. 3. Schöffner Zsuzsanna. 4x100 m vegesváltó: 1. SZEOL AK (Schöffner, Seps, Oláh Zs., Szilágyi A.) Úttörők.

Teke NB I

Győzelem és vereség

A teke NB I IX. fordulójában váltakozó sikerrel szerepeltek csapataink. A DÉLÉP SC női együttese hazai környezetben fölényes győzelmet aratott, a két-fehérek férficsapata viszont ideében vereséget szenvedett.

Eredmények. Nők: DÉLÉP SC—Békéscsabai MÁY 6:2,

2455:2400. Pontszerzők: Lőrinczné 423, Cserhalmi 417, Kórász 410, Kovácsné 408, illetve Galu 411, Heidt 420. Férfiak: BKV Előre—DÉLÉP SC 6:2, 5273:5174. Pontszerzők: Lakos 943, Deáki 905, Scher 883, Mészáros 879, illetve Fekete 881, Deák 877.

MI? HOL? MIKOR?

1982. DECEMBER 2., CSÜTÖRTÖK — NÉVNAP: MELINDA
A Nap kel 7 óra 12 perccel, és nyugszik 15 óra 55 perccel.
A Hold kel 17 óra 25 perccel, és nyugszik 8 óra 39 perccel.

VIZÁLLÁS

A Tisza vizállása Szegednél szerdán plusz 96 cm (álló).

NEGYVEN EVE,

1942-ben e napon helyezték üzembe a világ első atomreaktorát Chicagóban. Ebben az atommag energiáját hasznosítható méretekben felhasználható berendezésben a magreakciók lefolyása szabályozható. Az atomhőerőművek világszerte egyre nagyobb szerephez jutnak; mint ismeretes, hazánkban a palasi atomerőmű lesz az első ilyen korszerű berendezés.

KISSZÍNHÁZ

Este fél 6 órakor: Mirandola — Jókai-bérlés.

MOZIK

Vörös Csillag: délelőtt 10. órakor: Hőfeherke és a hét törpe (színes m. b. amerikai rajz-mese, II. helyárral), fél 6 órakor: Moszkva nem hisz a könnyeknek I—II. rész (színes m. b. szovjet, 14 éves felettieknek, dupla helyárral).

Fáklya: háromnegyed 3. negyed 6 és fél 8 órakor: Hőfeherke és a hét törpe (színes m. b. amerikai rajz-mese, II. helyárral).

Filmtéka (Móra Ferenc Múzeum díszterme): Don Juan I—II. rész (színes francia—olasz—NSZK, dupla helyárral, 6 órakor).

UGYELETES GYÓGYSZTÁR
Dugonics tér 1. sz. (13/53-as) este 8 órától reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben.

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET

Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.) veszi fel, sebészeti és urológiai felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika tart.

GYERMEKORVOSI ÜGYELET

Ma 13 órától 19 óráig a Lemn krt. 20. szám alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben, 19 órától 24 óráig a Gyermek-klinika ambulanciáján. 6 óra és reggel 8 óra között a Gyermek-klinikán (Korányi fasor 18.) és a Városi Gyermekorvóházban (Újszeged Odessza krt. 37.) történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

EJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET
Este 19 órától reggel 7 óráig szombatonként déli 12 órától hétfő reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. szám alatt. Telefon: 10-100.

FOGORVOSI ÜGYELET

Mindennap este 22 órától reggel 6 óráig szombat reggel 7-10 óráig, hétfő reggel 7 óráig; Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Telefon: 14-200.

S. O. S. LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Mindennap este 7-10 óráig reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

TÉVÉ

BUDAPEST 1.

8.00: Tévétorna (ism.)
8.05: Iskolatévé
12.40: Képzés
13.55: Iskolatévé (ism.)
16.10: Hírek

16.15: Kahána Mózes: Tisztesség, becsület — tévéfilm (ism.)

17.35: Tévébörze

17.45: Telesport

18.10: Képzés

18.15: Pedagógusok fóruma

19.05: Tévétorna

19.10: Öbvszatók mindennap!

19.15: Esti mese

19.20: Tévétorna

20.00: A fele sem igaz — vetélkedőműsor

20.30: Panoráma

21.20: Rettenetes szülők — Jean Cocteau rdamája

22.30: Tévétorna

BUDAPEST 2.

18.05: A magyarországi németek zenéjéből. A pécsi körzeti stúdió műsora

19.55: Női kézilabda világ bajnokság: Magyarország—Egyesült Államok mérkőzés

21.15: Tévétorna — 2.

21.35: Charles Darwin 106 évvel a halála után — NSZK ismeretterjesztő film — 2.

BELGRÁD 1.

16.40: Video-oldalak

16.50: Halenyésztés halastavakban

17.00: Magyar nyelvű tévénapló

17.40: Hírek

17.45: A két mint tarka — tévésorozat gyermekeknek

18.15: Tévénaptár

18.45: Vajdasági humor

19.15: Rajzfilm

19.30: Tévénapló

20.00: Reflexek — politikai magazin

21.05: Mosolyogjanak, kérem — vetélkedő

21.50: Tévénapló

BELGRÁD 2.

18.35: Csütörtöki zágrábi körkép

19.20: Tévénapló

19.30: Tévénapló

20.00: Az élet tömegjelenség

UJVIDÉK

17.00: Tévétorna magyarul és szerb-horvátul

17.45: Gyermekneknek

18.15: Tudomány

18.45: Vajdasági humor

19.15: Rajzfilm

19.20: Tévétorna 2.; magyarul

20.00: Reflektor

21.00: Tévétorna

22.00: Tévétorna 2., szerb-horvátul

BUKAREST

15.30: Fiatalok stúdiója

16.40: A legkisebbeknek

19.00: Tévétorna

19.30: Gazdasági figyelő

20.45: Gica Petrescu énekel

21.10: Az emberi test

20.30: Dalok

21.00: Tévétorna

PÉNTEK DÉLELTŐ

BUDAPEST 1.

8.00: Tévétorna (ism.)

8.05: Iskolatévé

10.30: Deltacska

10.50: Képzés

KOSSUTH

8.27: Híres előadóművészek Chopin-felvételeiből

8.58: Haydn: Philemon és Baucis

10.05: Diktatór

10.35: Nótások

11.16: Válaszunkkal hallgatónknak különciadása

11.36: Tigrisugrás — Rákosi György regénye — 12.

12.45: Bevallom magának

13.00: A királyné csipkékendője — Részl.

14.04: Nemes Katalin zongorázik

15.05: Kóruspódióm

15.26: Szászorszép Klub

16.00: Könyvszemle (ism.)

16.10: Ferencz Éva népdal-felvételeiből

16.35: Régi híres énekesek műsorából

17.30: Délutáni Rádiószínház Gáll István hangjátékaiból

Burleszk

19.15: Ithon

20.05: Beethoven: IV. szimfónia

20.40: Tótsón egy órát kedvenceivel

21.40: A Dunánál — Történelmi figyelő

22.30: A dzsessz világa

Kiss Imre műsora

23.30: Dohnányi-művek

0.10: Tolcsvay László táncdalaiból

PETŐFI

8.05: Negyedóra háromnegyed

8.35: Napközben — Miskolcon is

10.00: Zenedélután

12.35: Nemzetiségünk zenéjéből

13.00: Kapsoljuk a miskolci körzeti stúdiót

13.30: Muzsikáló természet

13.35: Szokolay Sándor gyermekorvosai

14.00: Letáló

15.10: Az én rádióm

16.00: Látogatásban

16.35: Idősebbek hullámhossza

17.30: Honnan — hová? Beszélgetés Dimény Judit Hang-játék című könyvéről

18.35: Hétfői Panoráma

19.42: Közvetítés a női kézilabda világ bajnokságról

19.55: Slágerlista

20.35: Közvetítés a női kézilabda világ bajnokságról

20.45: Szociológiai figyelő

21.15: Közvetítés a női kézilabda világ bajnokságról

21.30: A Rádió Kabarészínház novemberi bemutatójának ismétlése a Szovjet Tudomány és Kultúra Házából

22.40: A Svájci Olasz Rádió énekkara Croce-madrágokat énekel

23.20: Népdalok

Előadók: Bicskei és Czigler

A Csongrád megyei Labdarúgó Szövetség edző-és utánpótlás-bizottsága december 6-án hétfőn délután 3 órától továbbképzést tart a megye területén tevékenykedő labdarúgóedzőknek a járási hivatal I. emeleti tanácstermében. A jelenlévőknek Bicskei Bertalan és Czigler János, az országos ifjúsági, illetve serdülőválogatott szövetségi kapitányai tartanak előadást. A rendezők a szakosztályoknál működő társadalmi vezetők, továbbá az érdeklődők megjelenésére is számítanak.

Vívás

Postás-fiatalok bravúrja

Budapesten rendezte meg a Magyar Vívó Szövetség a serdülő és ifjúsági vívócsapat-bajnokságot, melyen a Szegedi Postás ifjúsági kard- és párbajtőr csapata, valamint a serdülő leánycsapat bravúros teljesítménnyel bekerült az NB I-be!

A férfi törzscsapat (Kopasz György, Szalai Imre, Mészlényi Ferenc) kezdte meg a küzdelmet, s némi balszerencséjével nem sikerült NB I-be kerülniük. A kardozók (Árva Tibor, Deli Miklós, Szalai Imre, Mészlényi Ferenc) azonban, csakúgy, mint a serdülő leánycsapat (Sántha Bea, Nógrádi Édna, Zilnay Kriszta, Babos Éva) nagy fölényrel jutot-

tak a legmagasabb osztályba. Az ifjúsági párbajtőr-csapat 5:2-re legyőzte Nagykanizsát, majd a döntőben a tavalyi magyar bajnok Csepel SC-t 5:3-ra! A Kopasz György Dudás Zoltán, Adonyi Gábor összeállítású csapat bravúros teljesítményt produkálva harcolta ki az NB I-et.

A kitűnő és eredményes nevelőmunkát dicséri, hogy a mezőny legfiatalabb csapata a Szegedi Postás volt. Edzési lehetőségeik azonban, csakúgy, mint az idén elért kiváló eredményeiket a jövőben is megismételhetik!

Labdarúgás

Ifjúsági és serdülőbajnokság

Az országos ifjúsági és serdülő-labdarúgó bajnokság szegedi csoportjában a tizenötödik, illetve a tizenhatodik forduló mérkőzéseit rendezték.

Eredmények:

Ifjúságiak: Szolnoki Sportiskola—SZEOL AK 3-2 (0-1), Honvéd Kun Béla SE—Szegedi Dózsa 1-1 (0-0), Szarvasi Főiskola Spartacus—Békés 3-1 (3-1), Honvéd Szabó Lajos SE—Mindzsint 0-1 (0-0), SZVSE—Füzesgyarmat 4-1 (2-0), DÉLÉP SC—Orosházi MTK 2-1 (0-1) HÓDGÉP METRIPOND SE 1.—Békéscsabai Előre Spartacus 5-0 (4-0), Nagyszénás—Gyulai SE 2-6 (0-2), Hódmezővásárhelyi Porcelán—HÓDGÉP METRIPOND SE II. 2-0 (2-0).

1. SZEOL AK 16 12 3 1 64-10 27
2. HMSE I. 16 13 1 2 66-14 27
3. H. Kun B. SE 16 9 3 4 51-17 21

Serdülők: Honvéd Kun Béla SE—Szegedi Dózsa 2-0 (0-0), Szarvasi Főiskola Spartacus—Békés 2-0 (0-0), SZVSE—Füzesgyarmat 8-0 (8-0), DÉLÉP SC—Orosházi MTK 1-2 (1-0), HÓDGÉP METRIPOND SE I.—Békéscsabai Előre Spartacus 0-1 (0-0), Nagyszénás—Gyulai SE 4-1 (2-0), Hódmezővásárhelyi Porcelán—HÓDGÉP METRIPOND SE II. 0-4 (0-0), Szabadnapos: SZEOL AK.

1. SZEOL AK 15 14 1 - 113- 7 29
2. B.-csabai F. 15 14 - 1 123- 6 28
3. Orosháza 15 12 - 3 89-22 21

APRO HIRDETESEK

ADÁSVETEL

Olajkályha, olaj, gáztűzhely eladó. Hunyadi I. sgt. 74. x

Kiskereskedők, figyelem! Karácsonyra fenyőfa eladó. Széreg, Palackozó u. 7. Telefon: 20-237. x

Vemhes és sültö nutria eladó. Erdéklődni: Szeged, Leányzállás köz 10. x

UV-s Skoda 110 L eladó. Erdéklődni: 17 óráig. Szeged, Vág u. 11/A. Szegéd. x

Festmények, fal óra, kerámia és üvegábrák, régiégek eladók. Erdéklődni: Radnóti u. 17/C Vigh, 17 óráig. x

Saci II. gyermekbútor eladó. Petőfi S. sgt. 58. x

Új, 60 W-os Marlboro erősítő eladó. Mórahalom, Gyep sor 26. x

Nagyméretű tegla szállítva is, szarufák, gresz, deszka, lé, ajtó, ablakok, betonlap, törmelék eladó. Erd.: Molnár u. 7-4. x

Akal CSM-02 kazettás magnó deck eladó. Erdéklődni: 17 óra után, Völkéi, Vedres u. 14/B VIII. em. 23. x

Kodak, Minolta S 8-as filmfelvételek és Eumig filmvetítők eladók. Erd.: a 20-497-es telefonszámon, délutánonként. x

Választási málcák eladó. Szeged, Verseki u. 30. x

Régiesség: nagyméretű, faragott ebédizsokrény, márványlapos, 3000 Ft-ért sürgősen eladó. Erd.: Tarján, Retek u. 5/B 323. épület I. 4. Ocsók. x

100-as kötőgéphez láncos motorizáció eladó. — Szirányi, Szeged, Kosuth I. sgt. 8. I. 9. x

Csemegeszőlő gyökere vessző, tizenhét fajta eladó. Kisfaludy J. 12. x

Kétszese gyermekocsi, jó állapotban, olcsón eladó. Garanciás Jawa segédmotor-kerekpár eladó. Erdéklődni: az esti órákban, Szeged, Othémi u. 4/B. 301. ép. fszt. 1. x

Linguaphon angol haladó nyelvecke, 15. lemezen eladó. Telefon: 10-032, este 5-8 óráig. x

Karácsonyfát most vásároljon, 3 m-ig. Párizsi krt. 5. Telefon: 17-911. x

Sürgősen megvételre keresem Kiss Ferenc Rendezés bonciant és Tájantológia című könyveit. — „Orvosantológia” 2377 jellegre a Sajtóháza. x

Kertészkedők figyelmébe! 4 db 30x8 m-es föltáshoz acélváz, valamint 1 db Hiltlín kezán eladó. Erdéklődni: hétköznap, Ruzsa, Tanya 412. Vasárnap, Rókus, Ipoly sor 7/A IX. 24 (tróvilgálomás) alát lehet. x

Betonkeverő gép eladó. DNés, József Attila u. 11. x

Japán gyártmányú CB rádió eladó. Alkalmazható stabil, modul és hordozható formában. Erd.: Bánya József, Domaszék, Tanya 201. x

Eladó sürgősen rekamié, hibás toalett-fűtők, ágybetét, sodrony, használt perzsaláb bunda. Erdéklődni: Dózsa u. 9. II. 1. FIAT 850-es betegség miatt eladó. Szeged, József A. sgt. 69/A IV. 14. x

ALBÉRLET

Dolgozó nő, egy 2 éves kisgyerekekkel, atbérleti szobát keres, konyha- és fürdőszoba-használattal, Dorozsán vagy a régi rókusi részen. „Armejelöléssel 1999” jellegre a Sajtóháza. x

Új lakásban 2 szobás, fürdőszobás lakrész 3 díkálánynek kiadó. Dr. Kiss, Pálfy u. 3. x

Kér külföldi diák főbör-10 métkül albérteti lakást keres, hosszabb időre, 2 vagy 3 szobásat. „Külföldi diákok 3024” jellegre a Sajtóháza. x

LAKÁS

2 szobás, hallos + erkélyes, szövetkezesi lakás kp-ért eladó. Erd.: Bihari u. 28/B fszt. 3. 17 óráig. x

150 ezerért 1 szobás, komfortos, belvárosi lakás átadó. Lehetőleg felújítástól mentesen. „Cselelő szűkséges 1820” jellegre a Sajtóháza. x

Eladó igényesnek 3 szobás, OTP-s lakás, garázzsal vagy legalább 3 szobás, jó állapotban levő, szegedi (telepi is) megátházra cserélhető. Ugyanitt új, villágos szekrényor eladó. Szilárdi sgt. 45/A X. 27. 17 óra után. x

Rókusi tróvilgálomással levő 2+2-es, földszinti, tanács lakásunkat jószáritásra alkalmas magátházra cseréljük. „Dorozsma, Alsóváros egyben 1984” jellegre a Sajtóháza. x

INGATLAN

Kiskundorozsma, Iernai u. 35., 4 szobás, keretes családi ház eladó. x

Eladó háromszobás, összkomfortos családi ház, 200 m-ös telekkel, szőlővel, gyümölcsfával, betelepítve. Erdéklődni: hétköznap: 17 óra után, hétvégén-egész nap. Opusztaszeg, Réve u. 28. x

Háromszobás, összkomfortos, családi ház eladó. Kiskundorozsma, Basahid 23. Erdéklődni: hétköznap délután, vasárnap egész nap. x

Eladó telepi szoba, conyhás házzal, olcsón. — „Kerttel is ehet — 395 118” jellegre a Hirdetőbe. x

Garázs bérelnek bármelyik új lakótelepen vagy az 5-ös tróvilbusz vonalán bárhol. Odessza — 395 040” jellegre a Hirdetőbe. x

Ságvártelepen 3 szobás, gázfűtéses, keretes családi ház, melléképületekkel és garázzsal, azonnal beköltöztethető eladó. Csak kp.-re. Udvardi J. u. 11. x

Belvárosi 3 szobás, gáz fűtéses házrész, kerettel eladó. Római krt. 30 Dargó. x

Tanya eladó Opusztaszeg, mőúthoz közel. Villany van. Balázs József. Opusztaszeg, Rontószé: 199. x

Emeleti, komfortos házzal rész eladó. Erdéklődni: de. 10 óráig, du. 5 óráig. Szeged, Katona u. 24. x

Üjszgeden magánházzal részben eladó. Erdéklődni: Csaba u. 42/B III. 11. x

Villamosított tanya, 1 hold földdel eladó, szegedi lakásra cserélhető, vagy gazdasági társasat keresek. Tel.: 10-420. x

EGYEB

Tenyész nutria és prém-érett nutria mogyoró-fekete és standard színben kapható. Böhrer József, Töttös, lókai u. 2/C 7755. x

B, C jogosítvánnyal, sok szabad idővel, saját kocsival is, elfoglaltságok keresek. Ugyanott 46-os női, vámkeltet irhábunda eladó. „Megbízható 2399” jellegre a Sajtóháza. x

Kárpitosműhelyemet kiadom vagy a feldolgozatlan anyagot eladom. „Megegyezéses 1592” jellegre a Sajtóháza. x

12 éves szakmai gyakorlattal autószerelő, gépjárműtechnikusi és gépjármű-ügynöki vizsgával, állást változtatnék. „Ötzerötöt 1816” jellegre a Sajtóháza. x

Személygépkocsival munkát keresek. „Polski 1500 3039” jellegre a Sajtóháza. x

Olajfűtésű, fűtőtestű fűtésre alkalmas berendezés eladó, megrendelhető 10 000 cal-ig. Du. 5 óráig, szombaton, vasárnap egész nap. Barna József lakatos, Szeged, Alföldi u. 31. x

Elitársítási szerződést kötnék olyan emberrel, aki „szüksége van” érzelmi és anyagi biztonságára. — Égyedülálló, 36 éves, 6 éves kislánnyal. „Nyugalom 1986” jellegre a Sajtóháza. x

Fűtött garázs hosszabb időre kiadó. Sport és mély babakocsi, clichező ülék eladó. Szeged-Tarján 506/B III. 10. x

Tömegelkülözlethez közreműködő tőkés társasat keresek. „80 ezer 2397” jellegre a Sajtóháza. x

Matematika-fizika szakos tanárno korrepetálást vállal. Erd.: Szeged-Eszék II., Mekkozházi u. 19/A IV. 12. x

Munkaalalmak

Az Erdei Termék Vállalat szegedi NIMRÓD Vadászoltja felvesz képzéssel rendelkező boltvezető-helyettes. Jelentkezni a boltvezetőnél önéletrajzzal és fizetési igény megjelölésével. — Cím: Szeged, Tanácsköztársaság útja 9.

Gyakorlattal rendelkező géprőt keresünk igényes gépéllési munkák ellátására. Jelentkezni: Központi Statisztikai Hivatal Csongrád megyei Igazgatósága, Szeged, Jobb fasor 6-10. II. em. 2. szoba. Telefon: 12-733/19 mellék.

Takarítónőt felvesszünk. Gabonaforgalmi és Malomipari Szolgáltató Vállalat kirendeltsége, Szeged, Sárkány u. 6. x

A TÚZÉP Vállalat rókusi telepe felvesz T/174 nehézszerkező szakmunkást. Jelentkezni: a telepvezetőnél lehet. x

Munkavédelmi és tűzvédelmi alapvizsgálóval rendelkező dolgozó felvesszünk. Jelentkezni: „Szeged 4647/12” jellegre a Sajtóháza. x

A Szinkron Vegyipari Szövetkezet felvételre keres 1 vasipari szakmesterrel rendelkező szerelőt, mechanikai műszerészt, könyvelőt, utóalkalut, közgazdasági értekezéssel járó szakmunkást. Jelentkezni: a vállalat munkavégző-gazdálkodásán. x

A Csongrád megyei ZÖLDERT szőregi kirendeltsége felvesz villanyszerelőt, kazánfűtőt, pálinkaalkalut üzembe női segédmunkásokat. Jelentkezni: a kirendeltségvezetőnél, Szőreg, Palackozó u. 25. x

A Mórahalom nagyközségi Tanács V. B. 1983. január 1-től a tanács intézmények összefogott gazdálkodását irányító szervezet — GAMESZ — élére tanács gazdálkodásban jártas vezetőt keres. Lakást biztosítunk. Jelentkezni a tanács elnökénél írásban, telefonon vagy személyesen lehet. x

A Szeged megyei városi Tanács V. B. Városrendszere a Sancer-tavak környékén levő szabadtéri-park területére váltott munkákban erdőőr munkakör ellátására főfoglalkozású munkavállalót keres. Erdéklődni: Szeged, József Attila sgt. 39. III. em. 2. de 7-9 óráig. x

Takarítót és kocsikésőt munkakörbe férfi munkavállalókat vesszünk fel. Jelentkezni: AMFORA-ÜVERT, Szeged, Fónagyári út 8. x

Ipari szövetkezet mérlegképes könyvelőt vezetéssel, legalább 5 éves pénzügyi gyakorlattal, pénzügyi előadó munkakörbe munkavállalót keres. Jelentkezni: MEDIKEMIA Vegyi, Gumi-és Műanyagipari Szövetkezet, Cserépes sor 34-38. x

A Szegedi Közlekedési Vállalat gázkazánfűtőt alkalmaz. Jelentkezni lehet: a vállalat munkaiügyi osztályán. Szeged, Külső Pulz u. 2. szám alatt. x

Egy műszakos munkarendben takarítót alkalmazunk a Béke utcai leányzállónkra. Jelentkezni lehet: Kenderóné és Szővegnyi Vállalat. Ujszged. Alsó Kikötő sor 11., szociálpolitikai osztály, vállalati központ. x

Az Alföldi Bútorgyár. Szeged. Cserzy Mihály u. 11., felvesz asztalos szakmunkást vagy falpári

szakközépiskolát végzett munkavégzőt. Jelentkezni: Szeged, Felső Tisza part 33., munkaiügyi osztályán

A Szegedi Sütőipari Vállalat felvételre keres számlázókat. A munkakör betöltéséhez átlagos számveteli gyakorlat szükséges. Keresünk továbbá három műszakos foglalkoztatással áruadó raktárosokat. Jelentkezni lehet: Szeged, Tavasz u. 12-14., munkaiügyi osztályán

A Szegedi Orvostudományi Egyetem Gazdasági Igazgatósága, Szeged, Lenin krt. 107. (6725). Ipari és pénzügyi szakos közgazdászokat alkalmaz. Lehetőleg nappali tagozaton végzett férfiak jelentkezését várjuk. Jelentkezni lehet: a fenti címen, I. em. 44. számú szobában.

A Szeged Nagyruház Üzemeltetési Társulása felvételre keres férfi munkavállalókat beosztott rendész munkakörbe, valamint teleküzében jártas gyors- és gépirót.

Pályázat! Élelmiszeripari vállalat több éves vezetői gyakorlattal rendelkező munkavállalót keres művezetői munkakörbe. A munkakör betöltéséhez közép- vagy felsőfokú képzés szükséges. Pályázatot a Sajtóháza „Művezető 4629/12” jellegre kérjük benyújtani.

Az MTA Szegedi Biológiai Központja keres 1 freonos hűtőgépek kezelésében jártas hűtőgépész tolvamotoz üzembe (3 műszak). Jelentkezni: Odesszi krt. 62. sz.

Érettiséggel rendelkező szakképzett vagy szakképzett laboránsokat, kisegítő munkakörben takarító-mosogató munkatársakat felvételre, a Szegedi Biológiai Központ. Jelentkezés helye: Odesszi krt. 62.

A JATE Biofizikai Tanszéke elektrotechnikust (középfokú végzettséggel) keres felvételre. Erdéklődni lehet: a 10-811/13-as telefonszámon vagy személyesen hétfőn és csütörtökön 8-12 óráig, Egyetem u. 2. sz. alatt.

A JATE Biofizikai Tanszéke szakképzett laboránsot keres felvételre. Erdéklődni: személyesen, Egyetem u. 2. sz. alatt vagy a 10-811/13-as telefonszámon.

Vállalat gépipari szakközépiskolában értekezített munkavállalót felvesz. Jelentkezni lehet: „Belkereskedelem 4650/12” jellegre a Sajtóháza.

A HÓDIKÓJT felvesz vezető besorozásba — textil-vegyszermérnököt és szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező és számítástechnikai gyakorlattal rendelkező munkavállalókat számítástechnikai szervezési csoportvezetői, számítógép-üzemeltetési csoportvezetői beosztásba, valamint rendszer-szervezőt, folyamatszervezőt, számítógép-programozót. A textilvergész esetében lakást biztosítunk. Jelentkezni: írásban az eddigi tevékenységek leírásával, Vásárhely, Makói út, 6800. Pf.: 108.

Az Utasellátó Vállalat Bács-Csongrád megyei Irasztósága pályázatot hirdet melegkonyhás üzletvezető-helyettes és konyhafőnöki munkakör betöltésére. A pályázatot kérjük az Utasellátó Vállalat 91. sz. üzemben, Szeged, MÁV-pu. (Nagyállomás), az üzletvezetőnél leadni.

Főzőfülkétől az étteremkonyháig

3. Tejbegríz — búzacsírával

A könnyen kezelhető, gyorsan elkészíthető tejbegrízport megismertük a múlt héten, s bizonyára azóta már többen is kipróbálták a belőle készíthető gyümölcsös, poharas krém receptjét. Azoknak a vállalkozó kedvű háziasszonyoknak — s nagyzemű szakácsoknak — akik így megismerték a Csongrád megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat dóci lisztfeldolgozó üzemében előállított gríz, nem okozhat gondot a termékcsalád újabb tagjának felhasználása, elkészítése sem. A gyártmány pontos neve: **Tejbegrízpor búzacsírával dúsítva.**

Az utóbbi évtizedekben a búzacsírás tejbegrízport hódító nagyüzemi kenyérgyártás „leszoktatta” azokat a háziasszonyokat is az otthoni sütésről, akik korábban rendszeresen dagasztották a családnak való házi kenyert. S amint a kenyérsütés a kivetés hűzmunkák sorsára jutott, úgy — az aratás nagyüzemivé válásával — az odahaza csíráztatott búzából készített zamatot, kissé ragadós csíramalé sültése is szinte már csak néprajzi leírásokban létezik, hiszen hoi tartanak már a háznál szemes búzát?

A malomipar újra „felfedezte” az egykori csemegét, pontosabban az értékes tápanyagokban, fehérjékben, vitaminokban gazdag búzacsírárt, s szárítva, pelyhesítve forgalomba is hozta. A dó-

bélre emlékeztető ízű búzacsírárt a dóci üzemben felhasználják a tejbegrízpor dúsítására, s így nem csupán az ízet tették kellemesebbé, hanem tápértékét is jelentősen megnövelték.

A dúsított tejbegrízpor elkészítése megegyezik az előzőekben ismertetett „sima” grízével, azaz 10 dekányi port 3-5 deciliter vízzel simára keverünk és készre főzzük.

A Kék Csillag étterem mesterszakácsa a dúsított anyagból most egy melegen fogyasztható étel receptjét ajánlja: ananászos darafel-fűjt málnaöntettel.

Az előírás szerint felfőzzük a búzacsírás tejbegrízport. Tőjást törünk, s a szétválasztott sárgájába apróra vágott ananászt és tejbé áztatott mazsolát teszünk. Belekeverjük a lefőzött tejbegrízbe. A tojás fehérjét felverjük habnak és belekeverjük az előbb elkészített masszába. A habbal lazított gríz kivajazott, morzsával leszórt tepsibe öntjük és forró sütőben körülbelül húsz percig sütjük. Tálaláskor porcukorral le-szórkjuk, tetejére málnaszörpöt csuroztatunk.

Az eddig bemutatott árúk a Csongrád megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat Kiss Ernő utcai hólidiában, valamint az ETJKER egyes üzleteiben kaphatók 0,5-1 kilogrammos csomagolásban.

18 ÉVEN ALULIAKNAK ÉS FELÜLIEKNEK AJÁNLOTT MI AZ? (NYILJLÓLÓK)

Női, férfi és gyermek sportruházat, tréningruhák, sportpulóverek, sportsapkák

KÖTÖTT MINŐSÉG: HÓDIKÓT

Nagy választék férfi-, női, gyermek- és bébi-kötöttárukból

Szeged, Csongrádi sgt. 78. 319-es épület

NYITVA: keddtől péntekig 10-18 óráig szombaton: 8-13 óráig

1982. december 3-án pénteken este 20 órától a LILA AKÁC ÉTTEREM-ben

Jevremov-est és paprikashow

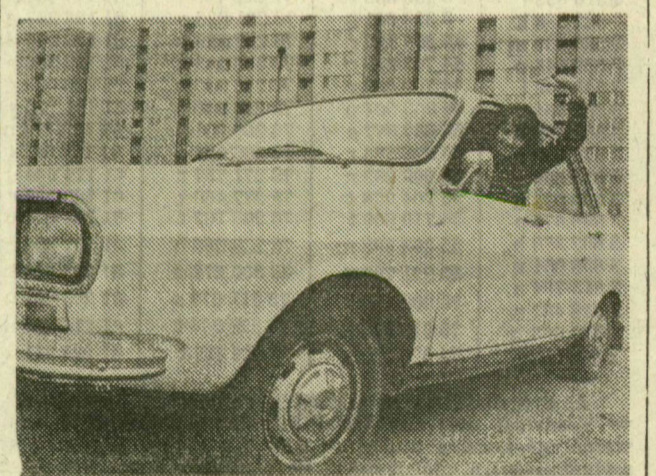
Étalon:
— Disznótoros vacsorakülönlegességek
— Sültthurka, kolbász
— Disznótoros flecken
— Tordai lacinacsenne

Műsorban közreműködnek:
Déri Mária dalénekes
F. Járav Margó énekes
Ormándi Vendel dalénekes
Jevremov Czvetkó harmonikaművész
Móizes Sándor ütőhangszeres
deszki dalszóló együttes népi tánckara

VÁRJUK VENDÉGEINKET!

Asztalfoglalás az üzletvezetőnél.
Telefon: 51-879.

Csongrád megyei Vendéglátó V.

A KÁTISZ AUTÓJAVÍTÓ ÜZEME

tevékenységi körét bővíti

HASZNÁLT SZEMÉLYGÉPKOCSIK, KIS TEHERGÉPKOCSIK vételével és eladásával, valamint ezek alkatrészeinek és tartozékainak **kereskedelmi forgalmazásával**

A gépkocsik átvétele történhet bizományba vagy helyszíni készpénzfizetés ellenében.

Nyitvatartás: szombat kivételével mindennap 7-13 óráig.

Telephely: Karcag, KÁTISZ, Kunhevesi u. 2.

Ismét megnyílt a Szörme Klub!
Minden pénteken DISCO 19-23 óráig
D. J.: Szilágyi.

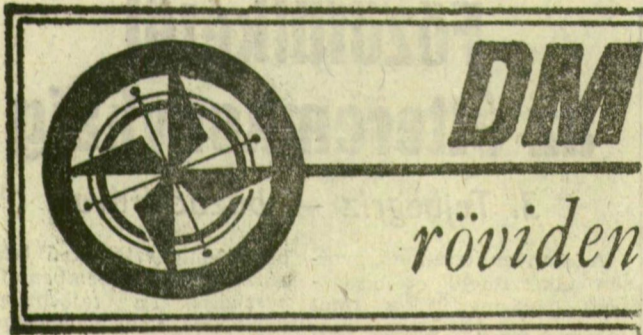
Értesítjük a tisztelt fogyasztóközönséget hogy

rövidesen ismételten megnyílik a VIDIA MARKET

Szegeden, a Marx téren, az A pavilonban,

ahol vas-műszaki cikkek széles választékával állunk vásárlóink rendelkezésére.

Ötezer ciklámen

Nagy László felvétele

A városgazdálkodási vállalat kertészetében már az év végi ünnepekre és névnapokra készülnek. Az Adámoknak, Évának a szegfű és gerberán kívül ötezer cserén ciklámen ültettek az üvegházakban.

NÉPFRONT-ÜLÉS

A Hazafias Népfőnt Csongrád megyei gazdasági és településpolitikai bizottsága tegnap, szerdán délután tartott ülést. A tanácskozáson tájékoztató hangzott el az ország és a megye energetikai helyzetéről. A témában Vajda György, a Csongrád megyei területi energetikai bizottság vezetője tartott előadást.

AZ ÜZEMI DEMOKRÁCIÁRÓL

A szakszervezetek és az üzemi demokrácia kérdéseiről tart előadást dr. Ágoston József, az SZMT vezető titkára a Juhász Gyula Művelődési Központban működő szakszervezeti propagandisták klubjában ma, csütörtökön délután 3 órai kezdettel.

FILM ÉS TÉLAPÓ SZÖREGÉN

Az őszi verseny című nagy sikerű filmet vetítik ma, csütörtökön a szőregi Tömörkény Művelődési Házban a nyugdíjasok klubjában. A kezdési idő: délután 4 óra. Holnap, pénteken délután 5-kor gyermekműsort rendeznek „A Téli Csinn-Bummiban” címmel.

OLVASÓKÖR

A francia avantgarde nagy csavargóiról tart előadást dr. Pál József, a JATE bölcsészettudományi karának oktatója az Ifjúsági Ház olvasóköriében ma, csütörtökön délután 5 órakor kezdődő foglalkozásán. Levetítik Danielson Picasso kalandjai című filmjét is.

CSÜTÖRTÖKI MEGLEPETÉS

12-20 óráig
20 százalékos árengedmény

RB. 3200 rádió-magnó, Harkov villanyborotva, HS 500 hangfal, CT-22 cirkotop, magnókazetta-tartó
A földszinten, a műszaki osztályunkon.

EMLEKPLAKETT SZEGEDI ÉPÍTÉSZEK

Az Építőipari Tudományos Egyesületben Budapesten rendezett ünnepségen tízedik alkalommal adták át építőipari emléklapokat azoknak a tervezőknek, építészmérnököknek akik tavaly és az idén kiemelkedő alkotásokkal gazdagították a magyar építőművészetet. A lakó- és középület kategóriában Kiss-Kovács Gyula szobrászművész alkotását, a Magyar Építőipar emléklapját kapta Novák Juhász Márta, a CSOMIEP építészmérnöke a csongrádi Felszabadulás utca három épületének színvonalas tervezéséért.

KÜLFÖLDI IRÓVENDÉG

Tegnap, szerdán, Szegedre látogatott Erich Günther Sasse író, az NDK-ból. A KISZÖV székházában dr. Farkas Miklós titkárhelyettes fogadta és ismertette vele a megye szövegíreteinek helyzetét. A német író ezután a kiskundorozsmai József Attila Tsz-be látogatott, ahol Sztáin Ágoston, a szervezet vezetője fogadta majd bemutatták neki a közös gazdaságot.

KÖNYVTÁR MA, CSAK DÉLUTÁN

A Somogyi Könyvtár központi részlege, valamint az ifjúsági és gyermekkönyvtár ma, csütörtökön, csak délután 2 órától lesz nyitva.

Mély fájdalommal megrendülve tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, testvér,

BÜKNICZ MIKLÓSNE

Barna Erzsébet tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése dec. 3-án 13 órakor lesz az újszegedi temető ravatalozójából. A gyászoló család. 21 236

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, nagymama,

ÖZV. PAPP ISTVÁNNÉ

Bárány Rozália hosszan tartó betegség és szenvedés után, 74 éves korában november 29-én elhunyt. Temetése december 3-án 12 órakor a Belvárosi temető ravatalozójából lesz. Gyászoló családja.

Az erdőmunkás idős felesége május elején talált rá a négy árva vadmalacra. Tudta, hogy előző nap egy külföldi vadász kilőtt egy másfél mázsás anyát, de amikor elindult hazulról az ebéddel, fogalma se volt arról, hogy megleli a fészket. Egy kicsit megkészt a főzéssel, rövidebb úton igyekezett a birskás hegyoldalra, s amikor felúton járt, keserves malacvisításra figyelt föl. Nagyon óvatosan ment át egy kerek tisztáson, a visítás nem gyengült, végül egészen közelről hallotta.

Aztán szétnyitotta a bozótot és ott állt a fészek fölött. Négy eleven, csíkos kismalac nyivákkolt az almon, az ötödik a fészken kívül hevert, élet nem volt már benne.

Az asszony hőkentén állt meg: Uramteremtőm, ezek a szegénykék kétnaposak lehetnek, gondolta, és a kis vadak elcsöndesedtek, nyüzsögtek egymás hegyén-hátán, szinte látszott rajtuk, hogy örülnek a lépek zajának. Az asszony leguggolt, gyönyörködött a kis testek szép, csíkos bőrében, nyújtotta a kezét, megsimogatta egyiknek a fejét. A kis állat rögtön odakapott, mintha az anyja emlőit keresné.

Tíz perccel utóbb nagy lélegzettel mesélte az asszony az urának, mit talált a bozótban.

— Olyan szépek a kis ártatlanok!

— Most még szépek, de ha megmaradnának, egy év múlva kitűrnék a krumplidat.

Vadak

— En hazaviszem őket, János.

Az embernek tetszett az asszony lelkendezése, bekanalazta az utolsó kanál főzeléket.

— Vidd, hiszen elpusztulnának. Majd aztán meglátod mi gond van az ilyen aprósággal.

Az asszony visszasietett a fészekhez, a négy kismalacot beletömte két műanyag szatyrába: kilósak se lehetnek, állapította meg, és igyekezett hazafelé a zsákmányával. Utközben szűzfélét gondolt, elhatározta, hogy betér a boltba, vesz egy cumisüveget, egy liter tejet és új fészket csinál ezeknek a váratlan jövevényeknek a baromfiudvar sarkában álló üres ólban.

Mindezt én most a magam képzeletének sugallatára mondtam el, de ami ezek után következik, azt a helyszínen tapasztaltam. Mondja egyik idős vendéglátóm, milyen állapotok láthatók a szomszédban, föl is ajánlja, hogy átszól, megnézhetnénk-e a kis állatokat.

Vendégszerető emberek élnek itt a víz partján, üzentek, hogy menjünk, szeretettel várják a nyolctagú szegedi társaságot. Az udvaron tömegtelen virág fogadott bennünket, a kis nyári konyha ajtaja mellett ott ült az idős erdőmunkás, láttam

a szemén, hogy nem nagyon érti, mi érdekelheti ezeket a városi embereket.

Az asszony kinyitotta a baromfiudvar dróttajtját, s abban a pillanatban odarohant a hátsó sarokból négy csíkos hátú vadmalac. Rőfögték, döfködtek hegyes orrukkal az asszony lábát, szoknyáját, annyira örültek, mint a fiatal háziállatok; gyönyörködve néztük az apró jószágok fickándozását, kéthónaposak már, sok tejet szívtak ki a cumisüvegből.

— De már eszik a zöldet is — mondja az asszony.

Elgondolkoztam, Jack London farkaskutyája jutott eszembe. Ezek a csöpp vadak tele vannak most ragaszkodással, szeretettel, aztán megszólal bennük a vadon szava és megszakad minden kapcsolatuk az emberrel. Még mélyebben elmélkedve arra gondoltam, hogy van ilyesféle vadás az emberben is: a kis gyerekek tisztán ragaszkodnak a szülőjéhez, aztán belekerül a különböző korosztályok vadonjába és eltávolodik azoktól, akik kiskorában dédelgették, ajnározták.

A kicsi vadak szertelenül ugrándoznak az asszonyra, azt se tudják, mit csinálnak örömmükben. Társaim gyönyörködnek az élményben, eszükbe se jut talán, hogy Jack London és sok más író mennyit foglalkozott az ember-állat kapcsolat rejtelmeivel.

Ormos Gerő

1-6°

Várható időjárás az ország területén csütörtök estig: az ország nyugati, délnyugati megyéiben csak lassanként és csak kissé szakadozik fel a felhőzet, főként ma várható szóróvályos eső, gyenge zápor. Az ország nagy részén egyre kevesebb lesz a felhő, eső nem valószínű. Az északi, majd keleti, délkeleti szél napközben élénk, helyenként erős lesz. A legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 1-6 fok között alakul.

KODÁLY-EMLEK-HANGVERSENY

Kodály-emlékhangversenyt rendez a filharmonia általános iskolásoknak ma, csütörtökön délután 3 és fél 5 órai kezdettel a Zenés Színházban. A Hány János keresztmetszetét a Szegedi Nemzeti Színház művészei — Karikó Teréz, Gyimesi Kálmán és Kenesey Gábor — mutatják be. Összekötő szöveget mond: Zeke László.

SZEGEDI KÓRUSOK A RÁDIÓBAN

Két szegedi kórust is hallhatnak a zenekedvelők ma, csütörtökön a Kossuth rádióban. A Kóruspódium című adásban, 15 óra 5 perces kezdettel a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat Erkel Ferenc munkaskórusa (vezényel dr. Mihálka György, zongorán kísér: Péterváriné Lucz Ilona), valamint a szegedi MÁV Hazánk munkaskórusa (vezényel Joó Ete, zongorán közreműködik Berniczky Zsuzsanna) énekel.

KERTBARÁTOK KLUBJA

Hogyan végezzünk tápanyag-utánpótlást a kiskertben? — ezzel a címmel Fülkei László mérnök tart előadást a kertbarátok klubjának soron következő foglalkozásán ma, csütörtökön délután fél 5 órától a postai igazgatóság első emeleti tárgyalójában.

TÜZZOMÁNCOK, FESTMÉNYEK, KERÁMIÁK

Tóbiás Klára tűzzománcából nyílik kiállítás a gyógyszerári központban (József Attila sugárút 130.) ma, csütörtökön délután 4 órakor. A tárlatot Tandi Lajos újságíró nyitja meg. A Gedői iskola fennállásának 20. évfordulója alkalmából rendezik meg az intézményben Lázárné Berkecz Éva kiállítását, melyet Csanádi Géza, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője holnap, pénteken délután 3-kor nyit meg. Orosz Mária keramikumviszét tárlata a Bartók Béla Művelődési Központban szintén holnapról látható. Délután 5 órakor nyitja meg Tarnai István építész.

Karambol után

— Ezek az alkatrészek egyáltalán nem a maga autójába valók — mondja a szerelő.
— Az lehetséges, hiszen a keresztelésnél hárman ütköztünk össze.

MI A KÉP?

A kép szemiotikai meghatározásáról tart előadást Horányi Özséb, az Iparművészeti Főiskola igazgatója ma, csütörtökön délután fél 6-tól Szegeden, a TIT Kárársz utcai klubjában.

NDK-BELI PROFESSZOR ELŐADÁSA

A Magyar Kémikusok Egyesülete megyei csoportjának rendezésében holnap, pénteken délelőtt 10 órakor a SZOTE Biokémiai Intézetében dr. Hans-Jürgen Hütter, a hallei Martin-Luther Egyetem professzora tart angol nyelvű előadást az aminopeptidázok szerkezetéről és biológiai szerepéről.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

TATÁR MIHÁLY

Gogol u. 6. sz. alatti lakos, életének 80. évében elhunyt. Temetése dec. 2-án 15 órakor lesz az Alsóvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család. 21 224

Fájó szívvel tudatjuk azokkal, akik ismerték és szerették, hogy

DR. MÉRTH JÓZSEF

a székesfehérvári kórház nyugalmazott gyermekgyógyász osztályvezető főorvosa, életének 72. évében, szerető családjá és beteg köreiben, rövid szenvedés után, november 26-án elhunyt. Temetése december 6-án, 14 órakor lesz a pestszentlőrinci (XVIII. ker.) Nefelejcs utcai temetőben. A gyászoló család.

Gyász-közlemények

Fájó szívvel tudatjuk, hogy

SZANTÓ GYULA

hamvasztás utáni búcsúztatása december 3-án 15 órakor lesz a dorozsmai temető ravatalozójából. A gyászoló család. 20 829

Köszönetet mondunk mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, barátoknak, a ház lakóknak, akik felejtetetlen halottunk,

BOHNERT PÁL

temetésén megjelentek, részvéttelkel és virágokkal fájalmunkat enyhítették igyekezték. A gyászoló család. 21 211

Lottó-tárgynereményjegyzék

November 30-án, kedden tartották meg a lottó november havi jutalom-tárgynereményeinek sorsolását. A jutalom-sorsoláson a 47. heti szelvények vetek részt.

Az alábbiakban közöljük a szegedi totó-lottó körzeti iroda területén vásárolt és nyereménnyel kisorsolt szelvényeknek a számát és a nyereményt.

3 334 337 r	3 665 111 k	78 026 523 o	78 340 193 t
3 340 040 s	3 670 814 p	78 032 231 p	78 345 896 l
3 345 743 t	3 676 517 t	78 037 934 n	78 351 599 t
3 351 446 t	3 687 923 k	78 043 637 p	78 357 302 u
3 357 149 l	3 727 844 j	78 049 340 t	78 363 005 u
3 362 852 u	3 767 765 p	78 060 746 u	78 368 708 u
3 368 555 u	3 784 874 o	78 077 855 o	78 374 411 u
3 374 258 u	3 796 280 i	78 083 558 h	78 380 114 u
3 379 961 u	3 807 686 p	78 089 261 p	78 385 817 t
3 385 664 u	3 813 389 k	78 094 964 s	78 397 223 l
3 391 367 h	3 819 092 r	78 100 667 p	78 408 629 s
3 397 070 g	3 824 795 s	78 106 370 i	78 431 441 m
3 408 476 m	3 836 201 s	78 112 073 r	78 437 144 u
3 414 179 ó	3 841 904 s	78 117 776 u	78 442 847 u
3 419 882 o	3 853 310 u	78 123 479 l	78 448 550 o
3 425 585 u	3 859 013 s	78 129 182 o	78 454 253 u
3 431 288 u	3 864 716 u	78 134 885 o	78 459 956 k
3 436 991 n	3 881 825 u	78 140 588 r	78 488 471 h
3 442 694 p	3 898 934 i	78 146 291 r	78 494 174 o
3 448 397 u	3 904 637 u	78 151 994 s	78 511 283 n
3 454 100 s	3 910 340 n	78 163 400 o	78 534 095 u
3 459 803 l	3 916 043 u	78 169 103 u	78 539 798 p
3 465 506 r	3 921 746 u	78 174 806 p	78 562 610 o
3 476 912 u	3 933 152 h	78 180 509 s	78 568 313 o
3 482 615 p	3 944 558 r	78 186 212 s	78 574 016 r
3 488 318 s	3 961 667 t	78 191 915 t	78 579 719 u
3 494 021 s	3 967 370 t	78 197 618 u	78 585 422 s
3 499 724 n	3 978 776 g	78 203 321 i	81 100 445 r
3 505 427 t	3 984 479 r	78 214 727 r	81 106 148 k
3 511 130 u	3 990 182 h	78 220 430 j	81 111 851 s
3 516 833 i	3 995 885 l	78 226 133 j	81 117 554 k
3 522 536 k	8 398 601 p	78 231 836 o	81 123 257 n
3 528 239 m	44 698 196 r	78 237 539 p	81 128 960 d
3 539 645 p	44 703 899 p	78 243 242 g	81 140 366 h
3 545 348 i	44 709 602 r	78 248 945 n	81 146 069 r
3 551 051 r	44 903 504 p	78 254 648 o	81 151 772 s
3 562 457 u	55 687 877 s	78 260 351 s	81 163 178 p
3 573 863 u	55 693 580 r	78 266 054 s	81 168 881 t
3 579 566 u	55 699 283 r	78 271 757 r	81 174 584 u
3 590 972 h	55 704 986 s	78 277 460 t	81 180 287 r
3 596 675 a	55 710 689 t	78 283 163 t	81 191 693 o
3 602 378 h	55 898 888 m	78 288 866 h	81 197 396 u
3 608 081 u	55 921 700 r	78 300 272 n	81 203 099 k
3 613 784 u	78 009 419 i	78 311 678 s	81 208 802 u
3 619 487 u	78 015 122 k	78 323 084 t	81 214 505 u
3 630 893 u	78 020 825 n	78 328 787 t	81 225 911 k

A gyorslistában az alábbi rövidítéseket használtuk: a = Vásárlási utalvány (1000 Ft); b = Dacia 1310 típusú személygépkocsira utalvány; c = Lada 1200 S típusú személygépkocsira utalvány; d = Wartburg Lim, típusú személygépkocsira utalvány; e = Polski-FIAT 126 P, típusú személygépkocsira utalvány; f = Orion Hi-Fi torony (42 300 Ft); g = Szerencse utalvány (30 000 Ft); h = Szines televízió (30 000 Ft); i = Ottion lakberendezési utalvány (25 000 Ft); j = Iparcikkutalvány (25 000 Ft); k = Zenesarok-utalvány (20 000 Ft); l = Automata mosógép (11 900 Ft); m = Televízió (10 000 Ft); n = Vásárlási utalvány (10 000 Ft); o = Vásárlási utalvány (9000 Ft); p = Vásárlási utalvány (7000 Ft); r = Vásárlási utalvány (5000 Ft); s = Vásárlási utalvány (4000 Ft); t = Vásárlási utalvány (3000 Ft); u = Vásárlási utalvány (2000 Ft).

A gyorslista közvetlenül a sorsolás után készült az esetleges előforduló hibákért olvasóink szíves elnézését kérjük.

DELMAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárti Szegedi városi Bizottságának napilapja. Főszerkesztő: F. Nagy István - Főszerkesztő-helyettes: Sz. Simon István - Kládja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat, Felelős kiadó: Kovács László - Szerkesztőség és kiadóvállalat: Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. Sajtóház. 6740 - Telefon: 12-633 - A lapot nyomja: Szegedi Nyomda Szeged. Bajcsy-Zsilinszky utca 28. 6724. Igazgató: Dobó József - Terjesztő a Magyar Posta. Előfizető a postahivataloknál és kézbesítőknél, előfizetési díj egy hónapra 24 forint, a Index; 24 053 a ISSN; 0133-029 s